

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

MAREC 2015

letnik 64, številka 3

4

POGOVOR Z LUCIANOM LISTROM
Sem italijanski državljan, vendar tudi Slovenec in Furlan

7

ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI
Slikar Franc Jelovšek in Sv. družina

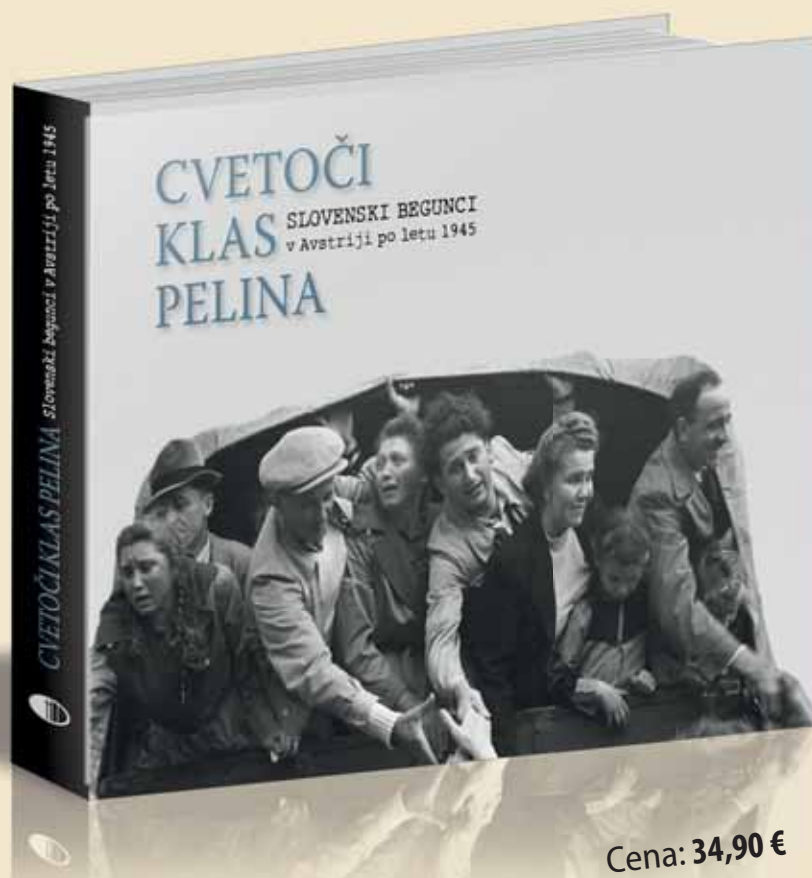
10

SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM
Miki Muster, dobitnik Prešernove nagrade

CVETOČI KLAS PELINA

Slovenski begunci v Avstriji po letu 1945

Cena: 34,90 €

Pogled v veličasten, a zamolčan del slovenske zgodovine

Slovenski begunci so v povojnih taboriščih ustvarili junaško zgodbo, saj so v skrajno neugodnih okoliščinah in barakarskem okolju razvili red, disciplino, organizacijo, visoko kulturo in narodno zavest, ki zbuja spoštovanje.

Fotografska monografija obsega 300 strani. Izčrpen oris slovenskega povojnega begunstva je prispevala zgodovinarica mag. Helena Jaklitsch.

Izdala DRUŽINA in RAFAELOVA DRUŽBA, naročila: 01/360-28-28

NAŠA LUČ

Glasiló Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, faks: 01/438 30 55, e-naslova: rafaelova.druzba@siol.net in jpucelj@msn.com • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Freljih

CENA IZVODA: 2,45 EUR. CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 26,95 EUR • LETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 36,85 EUR • Švica 56,10 CHF • Velika Britanija 33,00 GBP • Avstralija 60,00 AUD • Kanada 57,75 CAD • ZDA 55,00 USD. V ceno je všteti 9,5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 41,25 evra. • LETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 315 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP • Avstralija 53 AUD • Kanada 44 CAD • ZDA 35 USD. • Naročnino lahko plačate pri poverjenikih ali na upravi. Transakcijski račun pri NLB d. d.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56020140015204714, SWIFT LJBASI2X • Nove naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Brane Beno • Prva stran ovitka: Planinsko polje, foto: Klemen Kunaver • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, faks: (+386) 1 438 30 55, e-naslov: rafaelova.druzba@siol.net
www.rafaelova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR	4
Sem italijanski državljan, vendar tudi Slovenec in Furlan	
JEZIKOVNI KOTIČEK	7
Materinski dan	
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	7
Franc Jelovšek in njegova Sv. družina v slovenski umetnosti	
RAFAELOVA DRUŽBA	8
Ljudska pesem pove, kdo smo	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki	9
Novice	9
Nestrpnost?	10
ŽUPNIJE	11
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Da bi bila zopet pomlad

Je že res, da narava zna pokazati zobe. To so dobro vedeli, občutili in upoštevali naši predniki, ki so bili dosti bolj odvisni od nje; od sonca in dežja, od toplote in mraza, od njene darežljivosti in od njenih ujm. Danes nismo toliko odvisni od stvarstva in to izražamo z nemarnim odnosom do njega. Vendar se zdi, da se narava zna kruto odzvati tudi na nered, s katerim jo nadleguje sodobno človeštvo. V Sloveniji smo nedavno njeno moč zaslutili kar v dvakratnih poletnih oziroma jesenskih poplavah, pred letom dni pa je dobršen del naše domovine vkovala v led.

Pa vendar narava ostaja zaveznica reda, stalnosti, stanovitnosti in zanesljivosti. Če človek le želi, lahko v njej najde temeljne zakonitosti, ki predstavljajo osnovo in obenem meje njegovemu nemirnemu duhu. Urejene družbe, ki so zmožne vsestranskega napredka, so to tudi storile. Žal pa se vedno najdejo skupine ljudi, ki znajo predvsem rušiti, kar so zgradili drugi. Na tak – še posebej krut – način je bila Slovenija pred 70 leti za dolga desetletja zledenela pod zločinom in pod lažjo. Tako dolge in tako krute zime narava ne pozna. Ni čudno, da smo začetke demokracije poimenovali z izrazom slovenska pomlad, saj smo se veselili preporoda, novega življenja. Danes pod težo gospodarske krize zgroženo spoznavamo, da so se odtalili in vzbrsteli le deli slovenskega sveta, marsikaj pa ostaja pod ledom iste nekdanje zmrzali. Ali pa je celo znova zamrznilo.

Med mislečimi ljudmi danes ni cenene optimizma. Ne prinaša ga niti pomlad v naravi, ki se pripravlja na skorajšnji prihod v deželo in ki ima sicer moč, da v ljudi natoči novega upanja. Vse bolj se zdi, da samo od sebe do otoplitve v naši državi ne bo prišlo, saj si domači čudni pojavi podajajo roko s podobnimi v tujini. Vsi ti pa pijejo, da nam bo topleje, če bo še več mraza, da bomo imeli več, če si bomo pustili še naprej krasti.

Letos obhajamo bridko obletnico konca druge svetovne vojne, ko smo izpod ene okupacije prišli pod drugo. Slišali bomo nešteto lažnih besed, ki debelijo ledeno skorjo nad našo deželo. V nekaterih spametovanih krogih pa se že slišijo glasovi, ki se zavedajo, da brez nove pomladi ne bo šlo. Kdor ima le možnost, naj zastavi besedo in dejanje v prid resnice, ki ne pozna kompromisa z lažjo in z nasilnim časom. Več ko bo resnice in pomladnega vzgona, več bo možnosti, da po 70 letih (kar je že skoraj slabo stoletje!) končno preženemo zmrzal.

Lenart Rihar

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
T/F (*44) 020. 7735 6655
www.skm-london.org.uk
župnik: Stanislav Cikanek
e-naslov: cikanek@msn.com

AVSTRILIJA

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
T (*43) (0)1/544-25-75; F (*43) (0)1/544-25-75
duhovnik: –
e-naslov: info@spc-dunaj.net
www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC

Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
T (*43) 0316. 7131 6924
župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO

(glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL

Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
župnik: mag. Jože Andolšek
Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG

SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ

Av. de la Couronne 206
1050 Bruxelles / Ixelles
T (+32) 02. 64 77 106
M (*32) 0489. 783 532
župnik dr. Zvone Štrubelj
e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN

Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
T/F (*32) 089. 7622 01
kontaktna oseba: Nežka Zalar,
M (*32) 472. 2682 00
e-naslov: nezka@scarlet.be

FRANCIJA

**DELEGATURA – AUMONÉRIE NATIONALE DES
SLOVÈNES DE FRANCE**
Moulin de Thicourt 57380 THICOURT
Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ

3, Impasse Hoche, 92320 CHATILLON
T (*33) 1 42 53 64 43,
župnik: mag. Alek Zwitter
e-naslov: alek.zwitter@rkc.si
diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH

14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
T (*33) 03. 8781 4782,
T mlin (*33) 03. 8701 0701
župnik in delegat: Jože Kamin,
e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA

6, rue Vernier, 06000 NICE
T (*33) 4. 9388 5851, F (*33) 4. 9388 5851
župnik: Štefan Čukman
e-naslov: scukman@club-internet.fr

HRVAŠKA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB

oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
Trubarjeva 1, 8310 Šentjernej
e-naslov: zupnija.sentjernej@rkc.si

ITALIJA

SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM

Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO

cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
informacije: K. Donno, T 02. 3800 8218

NEMČIJA

KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU

govorec: msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, 80538 München
T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
F (*49) 089. 2193 79016
e-naslov: jpucelj@msn.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN

Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
T (*49) 030. 7845 066, T 030. 7881 924
F 030. 7883 339
www.skmberlin.de
župnik: Izidor Pečovnik
e-naslov: dori@skmberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN

Bausemshorst 2, 45329 ESSEN
T (*49) 0201. 3641 513
T/F (*49) 0201. 3641 804
www.slomisija-essen.de
župnik: Alojzij Rajk
M (*49) 0173 340 82 95
e-naslov: Lrajk@hotmail.com alojzij.rajk@rkc.si

KÖLN

(glej Essen)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA FRANKFURT

Mathildenstr. 30 a, 60599 FRANKFURT
T (*49) 069. 6365 48, F 069. 6330 7632
www.skg-frankfurt.de
župnik: Martin Retelj
e-naslov: martin@skg-frankfurt.de

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM

Römerstrasse 32, 68259 MANNHEIM
T (*49) 0621. 285 00, F 0621. 7152 106
www.skm-mannheim.de
župnik: Janez Modic
e-naslov: janez@skm-mannheim.de

INGOLSTADT

(glej München)

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART

Staffenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
F (*49) 0711. 2361 331
www.skm-stuttgart.de
župnik: Aleš Kalamar
T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
e-naslov: aleskalamar@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG

Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
župnik: Roman Kutin
e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM

Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
T (glej Augsburg)
župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN

Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
e-naslov: Slowenische.Kath.Gemeinde-
Muenchen@eomuc.de
www.skm-muenchen.de
župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
e-naslov: jpucelj@msn.com
župnik v pokojju: Marjan Bečan
e-naslov: mbecan@erzbistum-muenchen.de
pastoralni sodelavec: Slavko Kessler
e-naslov: skessler@ebmuc.de

SRBIJA

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD

Župa sv. Cirila i Metoda
Požeška 35, 11030 BEOGRAD
T (+381) 11 30 56 120
MT (*381) 665 105 509
župnik: Lojze Letonja CM
e-naslov: lletonja@gmail.com

ŠVEDSKA

SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG

Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
T/F (*46) 70 827 8757
T (+46) (0)31 7115421, M (+46) (0)708 278757
www.slovenskamisija.se
župnik: Zvone Podvinski
e-naslov: zvone@kristuskonungen.se;
zvone.podvinski@rkc.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA

Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
spletna stran: www.slomisija.ch
župnik: mag. David Taljat
e-naslov: slomission.ch@gmail.com

Sem italijanski državlján, vendar tudi Slovenec in Furlan

Pogovor s časnikarjem Lucianom Listrom

> **Luciano, prihajate iz Ovčje vasi v Kanalski dolini – med slovenskimi vasmí je ta še najmanj slovenska. Kakšen je utrip v tej vasi?**

Ovčja vas je nekoč veljala za najbolj slovensko vas v Kanalski dolini. Dandanes je slovenščina ohranjena samo v nekaterih družinah. Uradnih podatkov ni, vendar bi po svoji oceni lahko rekel, da od 140 stalnih prebivalcev govori slovensko slaba šestina. To šestino sestavljajo predvsem starejše osebe, ki obvladajo predvsem »oško« zilijsko narečje. Vendar je kar težko slišati slovensko besedo po vaških cestah – in tudi v cerkvi je slovenščina izginila v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. Odnosi med štirimi krajevnimi jezikovnimi skupnostmi (Slovinci, Italijani, Nemci in Furlani) so se zadnja desetletja izboljšali – kar se slovenščine tiče, med drugim je na to vplival padec železne zavese. Meje in predsodki še naprej obstajajo samo v glavah nekaterih posameznikov.

> **Kateri so bili tisti prelomni zgodovinski trenutki, ki so po vaše Slovence v Kanalski dolini najbolj zaznamovali?**

Mislím, da je bil za Kanalsko dolino prelomni zgodovinski trenutek priključitev kraljevini Italiji (1919), potem ko je bila nedavno sestavni del dvojezičnega ozemlja avstrijske Koroške. Priključitev se je dogajala potem, ko so se na dvojezičnem delu avstrijske Koroške postopoma stopnjevale napetosti med Slovenci in Nemci in tik pred izbruhom skrajnih nacionalizmov po Evropi. To, kar še vedno nekako vpliva na življenje slovensko govorečih v Kanalski dolini, so posledice skrajnega nacionalizma po prvi svetovni vojni (vprašanje »opcij«, ki so bile izbira državljanstva med tretjim rajhom in Italijo) in bojazen pred komunizmom po drugi svetovni vojni.

> **Lahko izpostavíte nekaj slovenskih vasi in jih kratko predstavíte?**

Nekoč so bile še posebej slovenske vasi Lipalja vas/San Leopoldo, Ukve/Ugovizza, Ovčja vas/Valbruna in Žabnice/Camporosso. V vsaki vasi se je

govorila domača različica zilijskega narečja. Dandanes je slovenska kultura z domačim jezikom ohranjena predvsem v Ukvah in Žabnicah. Še posebej v Ukvah je še vedno mogoče tudi v javnosti slišati domačo govorico; v vaški cerkvi je sv. maša pretežno slovenska. Tudi v Žabnicah sv. maša poteka delno v slovenskem jeziku, predvsem ob praznikih.

> **Imate furlanske korenine, živíte v pretežno furlansko-italijanskem okolju. Občudovanja vredno je, da se mlad človek odloči, da bo živel kot Slovenec. Od kod vam pogum, spodbuda za takšno odločitev? Vam ta odločitev – če je to sploh bila odločitev ali je bilo samoumevno – predstavlja kakšno oviro?**

Sem furlanskega porekla po materi in slovenskega po očetu. Prav to je razlog, da govorim italijansko, furlansko in slovensko. Družinska zgodovina me je nekako privedla do tega, da govorim slovensko. Očetovi starši so se rodili v krajih v Furlaniji-Julijski krajini, kjer so govorili slovenska narečja; po vojni pa se niso odločili za to, da bi z otroki govorili tudi slovensko. Moj oče slovensko narečje dobro razume in ga na osnovni ravni tudi govori. Otrokom je kar pogosto ponavljal, da smo mi slovenskega porekla in da moramo biti na to ponosni. Da sem se že kot majhen otrok vključil v dejavnosti današnjega slovenskega kulturnega središča »Planika«, je bilo samoumevno. Kasneje, ko sem odrasel, pa sem začel izgubo slovenske kulture doživljati kot tatvino. Zdelo se mi je, da so mi skrajne ideologije in zgodovinski dogodki nekaj ukradli in sem se začel sam zanimati za to, da spet uvedem slovenščino v našo družinsko zgodbo. Veliko sem bral v slovenščini in govoril slovensko vsakič, ko sem imel za to priložnost. Zaprošil sem za štipendije za tečaje slovenščine v raznih krajih po Sloveniji. Končno se je to izplačalo, saj mislim, da sem nekako *deasimiliran*. Sem italijanski državlján, vendar sem tudi Furlan in Slovenec. Čisto po svetovnem povprečju – saj je državljanstvo čistokrvne narodnosti kar težko najti.

Luciano Lister

> **Kakšna pa je jezikovna stvarnost? Ali se v družinah še govori slovensko?**

Kanalska dolina doživlja enako dinamiko, kot jo doživlja veliko krajev po svetu, kjer je prisotnih več jezikovnih skupnosti: manjšinski jezik govori predvsem pripadniki starejših generacij; prenašanje znanja slovenščine na mlajše generacije pa postopoma usiha. Med manjšinskimi jeziki, ki so v rabi danes, je najpogosteje slišati furlanščino, tej sledi nemščina, potem pa slovenščina. Pred desetletji so slovenska narečja in drugi manjšinski jeziki preživeli predvsem v domačem okolju, in sicer v okviru njim nenaklonjenega državnega okolja. Dandanes se je ozračje nekako spremenilo: javnost, šola in starši so bolj razpoloženi glede ohranjanja jezikovne raznolikosti. Vendar je treba priznati, da se je spremenilo tudi državno/svetovno okolje – poleg uradne italijanščine, ki kot uradni jezik samoumevno prevladuje na vseh področjih, so tudi drugi privlačni jeziki – še posebej angleščina kot tržni jezik. Da bi varovali naš jezik s slovensko kulturo, pa imamo Slovenci dober državni zaščitni zakon; možnosti, ki jih ponuja, pa bi morali bolje izkoriščati.

Z večjezičnostjo sam nisem imel nikoli težav. Nekaj predsodkov o Slovencih je v šolskih letih bilo, vendar zdaj govorim italijansko, furlansko in slovensko; znam tudi nemško in angleško. Znanje več jezikov mi še posebej pomaga na delovnem področju.

> **Kako pa je z mladimi – želijo ostati v Kanalski dolini?**

Med mladimi opažam dve tendenci. Tisti, ki izobraževanje zaključijo z višjim šolanjem, se nagibajo k temu, da ostanejo v Kanalski dolini (in pogosto najdejo zaposlitev na bližnjem avstrijskem Koroškem), tisti, ki nadaljujejo šolanje na univerzi, pa se vse pogosteje ne vračajo in se izselijo po svetu. Razlogov za to je več – med drugimi ta, da je zaradi trenutnega gospodarskega stanja težko najti zaposlitev. V preteklih desetletjih je bilo veliko priložnosti za zaposlitev v Kanalski dolini zaradi njene obmejne lege. Meje že zdavnaj ni več, Kanalska dolina pa s težavo išče alternativno pot za nadaljnji razvoj na področju turizma.

> **Šolstvo ima gotovo velik pomen za preživetje slovenske kulture in jezika. Kakšne so možnosti za učenje slovenščine?**

Luciano Lister (prvi z desne), gost na simpoziju »Kako mladi Slovenci v Italiji vidijo svojo prihodnost?« foto: slomedia.it

Prisotnost slovenščine je še vedno aktualno vprašanje. V Kanalski dolini je slovenščina nekaj ur na teden prisotna v otroških vrtcih in osnovnih šolah, v srednji in višji šoli pa ne. Se pravi, da se otroci slovenščine v šoli učijo samo do desetega leta starosti. V začetku vsakega šolskega leta se srečujemo s težavo, da ostanemo brez potrebnih sredstev za poučevanje slovenščine. Vprašanje namreč ni sistemsko urejeno – sredstva za plačilo učiteljice slovenščine se najdejo vedno zadnji trenutek. V Kanalski dolini že zdavnaj stavimo na projekt najmanj trijezične (če ne štirijezične) šole, kjer naj bi se poučevali vsi uradno priznani manjšinski jeziki. To idejo podpirajo v krajevni občinski upravi in tudi starši šolarjev, na politični ravni pa je ta postopek zaenkrat zaustavljen.

> Kakšen vpliv na ohranjanje slovenstva imajo slovenski duhovniki? Koga iz preteklosti bi posebej izpostavili?

Mislím, da ni naključje, da je slovenščina najbolje ohranjena prav tam, kjer se še vedno mašuje dvojezično. Po eni strani je to povezano z željo po ohranjanju domačih navad. Vsekakor pa cerkev dejansko ostaja še naprej javni prostor, ki daje nekako ugled tudi domačemu narečju in tako prispeva k njegovemu ohranjanju. V Kanalski dolini smo imeli nekatere zelo pogumne duhovnike, kot na primer Rafka Premrla, ki je ob začetku druge svetovne vojne prepričeval domače Slovence, naj ne optirajo za Nemčijo ali za Italijo in naj ostanejo na svoji zemlji. Zaradi tega je postal tarča napadov in so ga leta 1940 izgnali, saj je »politično vznemirjal ljudstvo«. Omenim naj še žabniškega duhovnika, teologa, etnologa in politika Lamberta Ehrlicha, ki je bil ustreljen leta 1942 v Ljubljani s strani Varnostno-obveščevalne službe. Med zdajšnjimi duhovniki igra še vedno pomembno vlogo župnik Mario Gariup, ki s svojim delovanjem in svojo založniško dejavnostjo javnost opozarja na težave, ki jih ima slovenska skupnost v Kanalski dolini.

> Nam lahko na kratko predstavite dejavnost Slovenskega kulturnega središča »Planika« in Združenja »Don Mario Cernet«? V čem se delo obeh organizacij dopolnjuje?

Slovensko kulturno središče »Planika« skrbi najprej za letni brezplačni izvenšolski tečaj slovenščine za otroke do osemnajstega leta starosti; pri njem deluje tudi domača podružnica tržaške Glasbene matice. »Planika« med drugim razpolaga z obširno knjižnico in sodeluje z različnimi pomembnimi ustanovami na izobraževalnem in založniškem področju. Združenje »Don Mario Cernet« pa je bolj usmerjeno na ohranjanje šeg in navad; nekateri izmed njegovih članov so aktivni tudi v okviru krajevnih cerkvenih dejavnosti. Tudi sam sem zdaj član Združenja »Don Mario Cernet«. Obe ustanovi sta vsekakor enotni glede iskanja rešitev vprašanj, ki so osrednjega pomena za našo skupnost.

> Začasno ste zaposleni na uredništvu kulturno verskega lista »Dom« v Čedadu. Kaj obsega vaše delo?

Trenutno se v glavnem ukvarjam z digitalnim arhiviranjem starih številčk petnajstdnevnikarja »Dom« (»Dom« poroča o dogajanju med Slovenci v Videmski pokrajini in se ukvarja med drugim s krajevno zgodovino in domačo kulturo). Cilj projekta je, da nastane digitaliziran in vsem dostopen ar-

Ogled Ovčje vasi s skupino turistov v okviru celodnevne vaškega programa, ki ga je izvedlo Združenje LandScapes v sodelovanju z Združenjem Cernet.

hiv z vsemi prispevki, ki bi bili lahko zanimivi za vse, ki se zanimajo za našo stvarnost. Za »Dom« tudi redno poročam iz Kanalske doline, prav tako kot v okviru radijske oddaje »Okno v Benečijo«. Na uredništvu med drugim urejam štirijezični portal dogodkov kdajkam.eu

> »Dom« z vsebinami pokriva predvsem dogajanje v Videmski pokrajini. Kakšne so razlike med življenjem Slovencev na Tržaškem in Goriškem?

Stanje slovenske skupnosti v Videmski pokrajini je precej drugačno od stanja slovenske skupnosti na Tržaškem in Goriškem, kjer imajo Slovenci dobro organizirane in ustaljene slovenske ustanove ter slovenske šole s slovenskim učnim jezikom. Doma govorijo tudi v narečju, vendar je knjižni jezik že zdavnaj ukoreninjen. Z razliko od ostalih Slovencev v Videmski pokrajini smo bili samo Slovenci v Kanalski dolini v preteklosti (pod Avstro-Ogrsko) že izpostavljeni knjižnemu jeziku na šolskem področju. Po ostalih predelih Videmske pokrajine, kjer je slovenska skupnost prisotna, so posamezniki pogosto bili povezani s slovenščino skoraj izključno preko narečja kot ustnega izročila. Mislim, da od tod izvira dejstvo, da veliko govorcev,

ki čuti povezanost z domačim slovenskim narečjem, odklanja povezanost s knjižnim jezikom (in to občasno izkoriščajo nacionalisti, češ da so na primer v Benečiji »paleoslavi« in ne Slovenci). Za to narečno zelo razpršeno slovensko skupnost se nahaja edini dvojezični šolski center (do 13. leta starosti) v Špetru/San Pietro al Natisono (iz Trbiža do Špetra traja vožnja skoraj dve uri). V ostalih šolah na manjšinskem ozemlju je nekaj nestalnih ur poučevanja na teden.

Z zakonskega vidika imamo dober zaščitni zakon za Slovence (Zaščitni zakon za slovensko manjšino št. 38 iz leta 2001), ki pa se samo delno izvaja – pogosto je njegovo izvajanje že na občinski ravni odvisno od trenutne politične opcije. Kdaj pa kdaj se pa zgodi, da odgovorne osebe v politiki izrabljajo stare bojzani, da iščejo podporo neznanstvenim jezikovnim teorijam, ki sem jih že prej omenil. Glede tega osebno mislim, da kakor boš šel h kardiologu, če imaš težave s srcem, tako se boš obrnil na jezikoslovca, če imaš dvome o jezikovnem vprašanju. Posebej glasno se odvíja to vprašanje v Reziji.

> Nekaj časa ste bili zaposleni na jezikovnem okencu na Zdravstveni ustanovi. V čem je pomen teh večjezičnih okenc in kje delujete?

S 1. januarjem je prišlo do deželne zdravstvene reforme in se Zdravstvena ustanova zdaj imenuje »Ustanova za zdravstveno oskrbo« - gre pa za zdravstveno organizacijo, v okviru katere delujejo vsi zdravstveni domovi, zdravstvene postaje, ordinacije.

Jezikovna okenca so financirana na podlagi zaščitnih zakonov za zgodovinsko jezikovne manjšine (št. 482 iz leta 1999). V Italiji je 12 uradno priznanih jezikovnih manjšin (izmed teh, so v Furlaniji-Juljski krajini priznane tri) in na podlagi zakona lahko vsako leto javne uprave zaprosijo za sredstva, da bi lahko odprle jezikovna okenca. Namen jezikovnih okenc je zagotavljati pravico govorcev do rabe manjšinskih jezikov v okviru dostopa do storitev javnih uprav; dejansko pa se osebe, odgovorne za jezikovna okenca, ukvarjajo tudi z drugimi dejavnostmi – še posebej na kulturnem področju.

Napis s hišnim imenom »vulgo Jurnov« in imenom kraja v štirih jezikih

Stara koroška hiša v Ovčji vasi (vulgo Drejc), vir: Združenje LandScapes

> Končali ste študij slavistike in germanistike na univerzi v Vidmu. Ste tudi član društva Beneških slavistov. Kakšno je poslanstvo tega društva?

Cilj naše skupine je zbirati in urejati vse, kar je povezano s kulturo in zgodovino Slovencev na Videmskem in zbran material znanstveno obravnavati. Novi zainteresirani za te tematike so k nam lepo vabljeni. V načrtih imamo tudi ureditev publikacije, ki naj bi se soočala z bogatim izročilom prazničnega leta Slovencev iz pokrajine Videm.

> Slovenci iz matične domovine zelo radi poromamo na Svete Višarje oz. zahajamo na višarsko smučišče. Kako pa deluje romarsko središče oz. smučišče na te kraje? Ima obisk

strudite s Slovenci govoriti slovensko. Tudi tako nas boste podprli.

Z napisi je drugače. Državni zakoni dovoljujejo table z napisi v manjšinskih jezikih – in kar se tiče toponomastike, bi morale biti table v Kanalski dolini štirijezične – vendar imajo glede tega zadnje besedo občinske uprave. Dve štirijezični občini v Kanalski dolini – Naborjet-Ovčja vas in Trbiž – se še nista odločili za to. Kolikor zadeva večjezične napise iz trgovskih razlogov, pa je stanje povsem drugačno in so bolj razširjeni.

> Katere dejavnosti v Kanalski dolini pa so svetel primer sožitja štirih jezikovnih skupnosti – Slovencev, Italijanov, Furlanov in Nemcev, ki bogatijo vaš prostor?

Slovencev v Kanalski dolini sploh kakšen vpliv?

Obisk Slovencev nam veliko pomeni. Stik s Slovenci je zelo pomemben za ohranjanje jezika. Po eni strani, ker ponuja priložnost, da so domačini Slovenci izpostavljeni slovenščini tudi zunaj domačega kroga, po drugi pa ker nekako dodaja »gospodarsko vrednost« in večji ugled zgodovinsko prisotnemu jeziku. Vse bralce, ki bi radi prišli v Kanalsko dolino, pozivam, da se

preteklosti je med krajevnimi jezikovnimi skupnostmi prihajalo do napetosti, vendar se je ozračje v zadnjih desetletjih zelo izboljšalo. Naj opozorim na to, da so društva iz posameznih jezikovnih skupnosti enotna glede podpore projektu ustanovitve večjezične šole. Kraj sožitja vseh naših jezikovnih skupnosti in tudi drugih narodov pa so že od nekdaj Svete Višarje, kamor romajo romarji iz celega območja tromeje in tudi iz drugih držav.

> V vaši družini ste na preprost, a učinkovit način opozorili na štirijezičnost preko tabel s hišnimi imeni.

Napisi s hišnimi imeni so se začeli pojavljati pred nekaj leti. Hišna imena so v moji vasi – Ovčji vasi – večinoma slovenskega izvora (saj je bil nekoč vaški občevalni jezik oško ziljsko narečje) in prav tako so napisani v slovenskem narečju. Večji del Ovčanov se za zdaj drži seznama, ki ga je svojčas uredil župnik Mario Gariup. Narečnih besed res ni vedno enostavno zapisati. Na tablah, ki jih je moja družina dala postaviti, smo se odločili, da mora biti tudi štirijezično ime kraja: tako, da so na njih po eni strani slovenska hišna imena, ki kažejo na preteklo jezikovno podobo Ovčje vasi; po drugi pa je štirijezično ime, ki kaže na jezikovno podobo dandanes. In vsekakor – če štirijezičnih tabel s strani oblasti ni, lahko za njih poskrbiš tudi sam brez veliko hrupa.

Slovo od izseljenskega duhovnika Cirila Turka

V torek, 3. februarja, je v bolnici v Celovcu dokončal svoje dneve duhovnik Ciril Turk. Svoje duhovniško življenje in delo je posvetil evangeliju in Cerkvi med Slovenci v Nemčiji.

Rodil se je v Španovi družini na predvečer praznika Marije Pomagaj, 23. maja 1927, v Ratjah, v župniji Hinje v Suhi krajini. Oče Jožef Turk je poročil Marijo Škufca, doma iz iste vasi, in rodilo se jima je osem otrok. Dva sta umrla kmalu po rojstvu. Šest jih je odraslo pod domačo streho: Pepca, Jožef, Ciril, Ivan, Micka in Stane. Najmlajši so bili še v predšolski dobi, starejši v mladeniški in deklški starosti, ko se je začela vojna in zarezala rane tudi mednje.

Hinje, to je župnija, kakor je gospod Ciril sam zapisal v uvodnih besedah knjige »Hinje in Žvirče v plamenih«, je tisto področje Slovenije, ki je med drugo svetovno vojno in po njej največ trpelo in še danes nosi posledice revolucionarnih let. V tej župniji je hodil v osnovno šolo. Nižjo gimnazijo pa je začel obiskovati v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani v letih 1940–1944. Ob koncu vojne leta 1945 je bil mobiliziran v domobransko vojsko, bil je bolničar in se skupaj z drugimi umaknil na Koroško. Sama božja previdnost je hotela, da je noč pred usodno vrnitvijo domobrancev in civilistov revolucionarnim oblastem v Jugoslavijo pobegnili iz taborišča in si na ta način rešil življenje, drugače bi tudi on končal v jamah Kočevskega roga. Potem je obi-

skoval begunsko gimnazijo v Avstriji in maturiral leta 1949 v Špitalu ob Dravi. Nato se je vpisal na teološko fakulteto v Salzburgu, jo uspešno končal in 12. julija 1953 bil v Salzburgu posvečen za duhovnika. Novo mašo je imel v Šmihelu nad Pliberkom, v rojstni župniji škofa Rožmana. Kot kaplan je pet let deloval v župnijah Brandenburg na Tirolskem, St. Johann v Pongauu in v salzburški stolni cerkvi. Vendar je želel delati za svoje ljudi. Leta 1959 je na prošnjo škofa Rožmana odšel za izseljenskega duhovnika med Slovence v Oberhausen in tam služboval sedem let v škofiji Essen do leta 1966. Tu je leto prej ustanovil slovensko župnijo Janez Zdešar in jo izročil g. Cirilu, ki se je z vsemi močmi lotil dela med 5000 begunci, večinoma fanti in možmi, ki so našli delo v rudnikih. Vzpostavil je mrežo centrov, kjer so se shajali k maši in na srečanja po vsem Porurju in Vestfaliji. Leta 1966 je sprejel slovensko župnijo v škofiji Rottenburg-Stuttgart in jo vodil 27 let do 1994, ko se je upokojil in se naselil na avstrijskem Koroškem. V župniji Lipa ob Vrbi si je postavil hišo, kjer je živel poleti in tam pomagal na narodnostno dvojezičnih župnijah. Pozimi se je vračal v Stuttgart. Ko je nesrečno preminila gospodinja Fanika, pa je našel zadnje zatočišče v domu za ostarele šolskih sester v Pliberku.

Službovanje med izseljenci je bistveno zaznamovalo duhovništvo pokojnega Cirila. Bil je garač, vztrajen in iznajdljiv v načrtih in delu za svoje rojake. Povezoval je ljudi v verskem, kulturnem in

družabnem življenju, gradil je skupnost in znal privabiti ljudi k sodelovanju. Veliko je pomagal zdomcem na socialnem področju. Udba ga je budno spremljala in njeni sodelavci so doprinesli marsikatero bridkost. Toliko bolj se je razveselil slovenske pomladi, ki mu je prinesla radost, da je spet lahko stopil na domača tla.

Izseljenski sobratje in njegovi farani v Porurju in Baden-Württembergu se ga hvaležno spominjamo. Naj ga Gospod, ki mu je zvesto služil, sprejme v večno življenje.

Janez Pucelj

Materinski dan

MOJA MAMA (J. Bitenc)

Kdo s poljubčkom sladkim
zjutraj me **zbudi**?
Kdo mi **skuha** kavo,
kruhek **nadrobi**?
Kdo **zašije** hlačke,
zlika srajčico?

Kdo ves dan se **trudi**,
da mi je lepo?
Kdo zvečer me **spravi**
v toplo posteljo?
Kdo me **potolaži**,
če mi je hudo?

PESEM ZA MAMO (N. Maurer)

Ne bom **lovila** zvezdic -
na nebu naj **žarijo**.
Rož ne bom **iskala** -
kjer so, tam naj **cvetijo**.
Nič ptičk ne bom **prosila**,
da pesmice bi **pele** -
naj **letajo**, kjer hočejo
proste in vesele.

Sama bom **zapela**
pesem iz srca,
pa bo najbolj vesela
moja mamica!

2. Izberite pravilno možnost.

Včeraj mi je mama **kuhala** – **skuhala** okusno kosilo.
Medtem ko sem **likal** – **zlikal** srajco, je zazvonil telefon.
Celo popoldne sem **pela** – **zapela** ljudske pesmi.
Čim prej moram začeti **iskati** – **poiskati** novo službo.
Ptice že ves dan **letajo** – **letijo** nad mojim oknom.
Ali me lahko **budiš** – **zbudiš** ob osmih?

3. Poiščite pomanjševalnice.

poljub → *poljubček*
kruh →
hlače →
srajca →
mama →
zvezda →
ptica →
pesem →

NEDOVRŠNI GLAGOLI	DOVRŠNI GLAGOLI
Kaj kdo dela?	Kaj kdo stori?
1. ponavljanje: skakati	1. enkratno, posamezno dejanje: skočiti
2. trajanje: kuhati	2. zaključeno, končno dejanje: skuhati
	3. začetek dejanja: zaspati
SPREMINJANJE NEDOVRŠNIH V DOVRŠNE GLAGOLE	
z glagolsko predpono:	
buditi	z buditi
kuhati	s kuhati
tolažiti	pot olažiti
z glagolsko pripono:	
izpoln je vati	izpolniti
spravl ja ti	spraviti
z nadomestno osnovo:	
delati	narediti
jemati	vzeti
govoriti	reči

1. Napišite ustrezne vidske pare.

nedovršni	dovršni
<i>buditi</i>	zbuditi
_____	skuhati
_____	zlikati
_____	potolažiti

loviti	_____
žareti	_____
truditi	_____
iskati	_____
cveteti	_____
prositi	_____

KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE:

4. Katero rožo boste mami podarili za materinski dan? Rešite rebus.

P = V

P = N

REŠITVE:

- Buditi-zbuditi, kuhati-skuhati, likati-zlikati, tolažiti-potolažiti, loviti-uloviti, žareti-zažareti, truditi-potruditi, iskati-poiskati, cveteti-zacveteti, prositi-zaprositi (ponekod so možne tudi drugačne rešitve).
- Včeraj mi je mama skuhala okusno kosilo./Medtem ko sem likal srajco, je zazvonil telefon./Celo popoldne sem pela ljudske pesmi./Čim prej moram začeti iskati novo službo./Ptice že ves dan letajo nad mojim oknom./Ali me lahko zbudiš ob osmih?
- Poljubček, kruhek, hlačke, srajčica, mamica, zvezdica, ptičica, pesmica
- vrtnica

Franc Jelovšek in njegova Sv. družina v slovenski umetnosti

Slikar Franc Jelovšek se je rodil leta 1700 v Mengšu. Na svojih slikarskih delih se je podpisoval Ilovšek. Leta 1723 se je poročil z Marijo Vidmayr, s katero je imel tri otroke. Gotovo je bila

prav ta njegova srečna družina tudi žarek k njegovi prečudoviti upodobitvi *svete družine*, ki je nastala skoraj deset let pozneje. Franc Jelovšek je bil eden izmed štirih velikih slovenskih baročnih slikarjev in

zagotovo tudi največji freskant v tem obdobju. Bil je učenec italijanskega umetnika Giulia Quaglia, ki je poslikal strop ljubljanske stolnice ter semeniške knjižnice. Jelovšek je pričel s slikanjem cerkvenih svodov, a je kmalu za tem razvil svoj stil stropnega iluzionizma, ki je bil izredno slikovit in bogat s svetopisemskimi prizori. Njegov razvoj v tej smeri lahko spremljamo od fresk pri ljubljanskem Šem-

Franc Jelovšek, Sv. družina

petru in Codellijeve kapele v Ljubljani do poslikav celotnih notranjščin na Gorenjskem, Dolenjskem, Štajerskem, v Vipavski dolini in še kje.

Kot izrazit freskant pa nam je Jelovšek zapustil precej manj del v oljni tehniki. *Sveta družina* iz le-

ta 1734 za cerkev sv. Petra v Ljubljani je njegovo čudovito delo v slovenski umetnosti in hkrati eno izmed najbolj znanih podob *svete družine*. V upodobitvi tega motiva tako zlahka obudimo spomin na ustrezno upodobljeno srednjeveško družino in njene osnovne predstavnike. Kot posebnost baročne Matere božje pa je tukaj upodobljena mladostna ter celopostavna podoba Marije. Zelo prisrčno je predstavljena tudi upodobitev sv. Jožefa, saj kljub njegovi vlogi Jezusovega zaščitnika jasno vidimo, da je v resnici mali Jezus tisti, ki vodi oba starša, saj jima z majhnim križem v desni roki odločno kaže pot naprej. Medtem pa se s pogledom ozira na svojega zemeljskega skrbnika Jožefa, ki drži lilijo v levici, z desnico pa se drži za srce. Nad *sveto družino* se med mehкими oblaki nahaja skupina nemirnih angelskih obrazkov. Pred njimi pa pobožno kleči celopostavni angel, ki se med molitvijo in pogovorom z njimi čudi nebeški lepoti.

V trepetu barvno nasičene podobe in premišljene kompoziciji je moč razbrati slikarjevo ustvarjalno samozavest. Ohranil je staro vsebinsko shemo, nov pa je način barvne gradnje. Gube, ki so na njegovih freskah ostre, so se tu omehčale, draperijo pa je oblikoval tako, kot bi bila prežeta z rahlo barvno meglico in nežno zabrisanimi robovi. Na nekaterih detajlih se prav tako poigrava s senčenjem ter svetlobnimi slikarskimi učinki. Z drznimi nanosi bele barve je izpostavil posamezne dele nagubanih oblačil, a sence je omehčal tako, da jih je obravnaval kot posledico razpršene svetlobe. Posebno pozornost na upodobitvi zasluži mojstrska obdelava rok upodobljencev. Slikanje letih je namreč izredno zahteven slikarski proces.

Jelovškov avtoportret na freski

Na rokah so namreč vidni detajli, ki nam povedo mnogo, tako o portretirancu kot o znanju in sposobnosti slikarja.

Ta motiv *svete družine* se je v likovnem svetu uveljavil kot motiv srečnega otroštva, ki ni bil več vezan le na posamezne sakralne motive, ampak se je razširil na celotno umetnost in tudi na celotno družbo. Mi pa se zavedajmo, da je prav ta »Jelovškova Sveta družina« lahko tudi vsaka izmed naših družin. Ta pa nam že sama po sebi poklanja misel, da smo ji namenjeni nuditi le ljubezen, zupanje in dobroto. Pa ne glede na to, kje smo – blizu ali daleč.

S svojimi polno obarvanimi cerkvenimi svodi, fragmenti, sencami ter žarki spomina je svojo življenjsko pot Franc Jelovšek zaključil leta 1764 v Ljubljani.

RAFAELOVA DRUŽBA

► Edita ŽUGELJ, Mihela ZAVELJČINA

Ljudska pesem pove, kdo smo

Pogovor z dr. Markom Terseglavom, etnologom in literarnim zgodovinarjem, znanstvenim sodelavcem Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU, ki je bil gost na seminarju ljudske pesmi Rafaelove družbe

> **Kakšne zaklade vsebuje arhiv Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU v Ljubljani?**

Še pred začetkom leta 1934, ko je bil ustanovljen inštitut, je obstajal interes, da se ohrani čim več slovenskih ljudskih pesmi, plesov in instrumentalne glasbe. Material se je zbiral že od Prešernovih časov naprej, se zapisoval, nekaj se je tudi objavljalo. Ko je bil inštitut ustanovljen, se je vse to, kar je bilo do takrat znanega, arhiviralo. Predvsem so v arhivu pomembni zvočni primeri - prvi so iz leta 1895 iz Prekmurja. Sistematično zvočno snemanje na magnetofonski trak se je pri nas začelo leta 1955. Danes je posnetih okrog 50.000 enot gradiva iz vseh predelov Slovenije in zamejstva.

> **Smo torej med tistimi narodi, ki imajo najstarejše zvočne zapise?**

Da, vendar posnetkov iz leta 1895 nismo naredili Slovenci sami, temveč Madžar Bela Kun. Glasbena matica je morala pridobiti številna dovoljenja, da je lahko tudi sama kupila fonograf, mehansko napravo za snemanje zvoka, in v začetku 20.

Dr. Marko Terseglav

stoletja tudi začela snemati.

> **Koliko pa po vašem mnenju Slovenci sploh cenimo to ljudsko bogastvo in koliko ga poznamo?**

Ker je zapise hranil inštitut, je bilo gradivo med ljudmi dokaj nepoznano. V zadnjih 30 in 40 letih pa javnost bolje pozna naš arhiv in so se ljudje tudi začeli obračati na nas. Nekateri arhiv ljudskih pesmi cenijo kot kulturnozgodovinsko gradivo, kot del naše istovetnosti, nekaj je pa tudi takih, ki ne vedo, kaj bi s tem počeli.

> **Sodelovanje z našimi izseljenci v zadnjih dveh desetletjih poteka bolj intenzivno. Verjetno je za naše ljudi po svetu ljudska pesem zelo pomembna?**

Ko smo navezali stike s slovensko emigracijo, smo spoznali, da so ljudske pesmi tudi del njihove kulture. Začutili smo željo in potrebo v ljudeh, da to dediščino ohranjajo. V zadnjih dvajsetih letih je bilo v Sloveniji nujno arhivirati tudi gradivo, ki je nastalo med zdomci in izseljenci.

> **Kot ste že omenili, so ljudske pesmi, poleg jezika, eden od temeljev narodove istovetnosti. Tretja oz. četrta generacija slovenskih izseljencev jezika že skoraj ne govori več, slovenske ljudske pesmi pa še vedno zna zapeti.**

Tretja oz. četrta generacija Slovencev, ki živi v Ameriki in Argentini, je vedno živela z izkušnjo staršev in starih staršev in z ljudsko pesmijo. S pesmijo se je najlažje identificirati. Glasbena govorica je zelo pomembna za posameznika, včasih bolj kot živ jezik. Izdaja nas, kdo smo.

> **Kakšne so značilnosti naše slovenske glasbene govorice?**

Naj jih naštejemo nekaj: vokalna glasba, večglasno petje, »petje na čez«, žensko ali moško večglasje. Fantje so se nekoč zbirali na vasi, prepevali in se drug od drugega učili ljudskih pesmi. Ljudsko petje je bilo pred začetkom radia in televizije glavna komunikacija med ljudmi. Danes je petja vedno manj. Tudi ljudje postajamo drugačni – smo raje poslušalci kot aktivni soustvarjalci glasbenega življenja. S tem pa se izgublja del ustvarjalnosti in poustvarjalnosti, ki nas kot narod določa, izgubljammo se v globalni kulturi.

> **Ostaja nevarnost, da bodo enkrat ljudske pesmi samo še v vašem arhivu?**

Mislím, da ne. Vse bo odvisno od tega, koliko bomo ostali živi in ali bomo sami poustvarjali pesmi. Zborovska kultura je pri nas izredno bogata, odvisno pa je, ali bomo izven teh glasbenih norm še znali prispevati nekaj svojega, spontanega. Že Primož Trubar je dejal, da ljudska pesem umira. Res »umira« neka določena oblika, določen način, a se hkrati vedno znova rojeva nova.

Pogovarjala se je Edita Žugelj. Pogovor je bil v daljši obliki predvajan na Radiu Veseljak, v oddaji *Slovenija brez meja*.

Premisleki

Zgodovinarica mag. Helena Jaklitsch na Časnik.si o varuhih človekovih pravic

Posebna skupina, ki je v Sloveniji tudi pri varuhu mnogokrat prezrta, so katoličani. V preteklosti (pa tudi danes) so bili mnogokrat žrtev takih ali drugačnih verbalnih napadov, žalitev ali diskreditacije. Če jih omenim samo nekaj – brezjanska Marija s podgano, zažig strunjanskega križa, žaljivi grafiti in grafiti, ki so napovedovali obračunavanje s katoličani, popisovanje pridig pri maši pred volitvami kot študentska naloga, številne žaljive objave v medijih, neenaka obravnava pri razpisih za zaposlitev na vodilnih mestih ipd. Ob vseh teh napadih in diskreditacijah na podlagi vere se varuhi pravzaprav nikoli niso proaktivno odzvali in takih napadov na katoličane ostro obsodili./.../

Pričakovala bi, da bi, tako kot redno organizirajo različne posvete o Romih, pa o pravicah otrok, bolnih ali ostarelih, redno sklicevali srečanja, na katerih bi se z ustrezno občutljivostjo obravnavalo tudi povojne poboje in travme, ki so jih ti pustili v slovenskem narodu. Pričakovala bi, da bodo skupaj s svojci žrtev ter drugimi, ki se ukvarjajo s tem, opozarjali na kršitve temeljnih človekovih pravic, ki so se zgodile in ki se z nepokopom žrtev še vedno dogajajo. Pa do sedaj noben varuh žal ni zmožgal./.../

Varuh mora imeti enako mero občutljivosti tudi do tistih, ki jim morda zaradi svojega političnega prepričanja, svetovnega nazora ali zaradi kolektivne (družbene) obremenjenosti težko prizna »pravico« do krivice. Toda če tega varuh ne bo zmožgal, se mu kaj lahko pripeti, da ga bo kdo označil zgolj za »varuha izbrisanih morilcev«.

Ekonomist dr. Matej Lahovnik v Slovenskih novicah po zmagi levičarskih skrajnežev v Grčiji

Najlažje je koprive trgati s tujimi rokami. Zato nas ne bi smelo presenetiti, da novi grški predsednik vlade, sicer skrajni levičar, pričakuje, da bo reševal Grčijo na račun drugih.

Takoj po zmagi so se novi grški voditelji odpravili na evropsko turnejo z namenom iskanja načinov, kako prevaliti plačilo svojih obveznosti na davkoplačevalce v drugih državah, seveda tudi na slovenske. Nova grška vlada pričakuje, da jim bodo upniki, med njimi tudi Slovenija, tako ali drugače odpisali večino dolgov. Slovenijo bi grška avantura lahko stala od četrte milijarde evrov do tudi krepko prek milijarde. To je odvisno od tega, kako popustljivi bodo evropski voditelji do grških zahtev. Ne smemo zanemariti, da Slovenija kot članica evroobmočja jamči za grške dolge tudi s poroštvom. Zato je presenetljivo, s kakšno simpatijo nekateri v Sloveniji gledajo na grške zahteve. V Grčiji zaposleni v javnem sektorju še danes uživajo privilegije, o katerih lahko drugi prebivalci EU samo sanjajo.

Publicist dr. Žiga Turk v Čas-opisu o zastraševanju zaposlenih v javnem sektorju

Prof. dr. Matjaž Gams je zapisal, da je dolžnost zaposlenega v javnem sektorju, da služi »predvsem blagostanju Slovenije«. In ker je po njegovem za blagostanje Slovenije najboljši, če je država lastnik kar največjega deleža gospodarstva, morajo uslužbenci v javnem sektorju lastništvo države zagovarjati. Ali biti vsaj previdno tiho in se ukvarjati s svojo stroko. Sicer naj dajo sami odgovor. Razumem, da zato, da jih iz javnega sektorja ne bo treba nagnati.

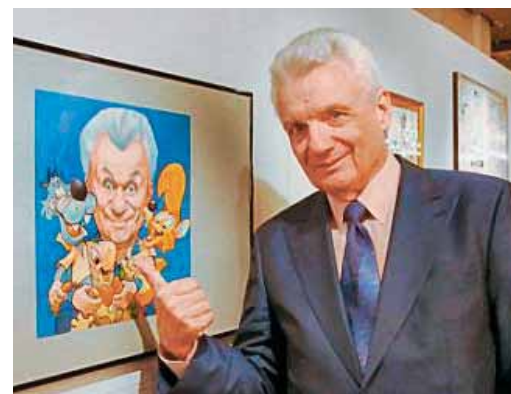
Presenečen sem, da profesorski kolega in celo član Inženirske akademije tako slabo razume osnove svobode govora in mišljenja ter akademsko svobodo in odgovornost. In da take buharinovske ideje leta 2015 sploh dobijo prostor v osrednjem slovenskem časopisu.

Najprej, naloga zaposlenih v javnem sektorju je kvalitetno opravljanje storitev, ki jih javni sektor nudi državljanom. To ni tako visokoteleče kot »služenje blagostanju Slovenije«, ampak nekdo mora tudi pluziti ceste, vrtati zobe in mladim razložiti povezavo med Fibonaccijevim zaporedjem, zlatim rezom in Partenonom.

Drugič, tudi zaposleni v javnem sektorju imamo svobodo, ne samo prepričanja, ampak tudi govora. Če mislimo, da je ena rešitev boljša od druge, smemo to brez strahu javno povedati. Časi, ko si zaradi napačnega mnenja ali izpričane politične ali verske pripadnosti izgubil službo, so menda mimo. Ali pač ne? Mora biti vera tlačana enaka veri zemljiškega gospoda? Mora biti politično prepričanje zaposlenega enako političnemu prepričanju direktorja ali sindikalista? Ali pa bi ga moral skrivati? Obdržati v polju zasebnosti?

Novice

PREŠERNOVO NAGRADO ZA ŽIVLJENJSKO DELO STA DOBILA STRIPAR MIKI MUSTER IN PESNIK ANDREJ BRVAR. V Cankarjevem domu so bila tudi letos na predvečer kulturnega praznika podeljena najvišja priznanja Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Prešernovo nagrado za življenjsko delo sta prejela Andrej Brvar in Miki Muster. Andrej Brvar se je v slovenskem umetniškem prostoru uveljavil kot pesnik, ki piše pesmi v prozi in ki svoj pesniški svet ustvarja s pomočjo slik. Je tudi priznani urednik. Miki Muster je pionir slovenskega stripa ter mojster animiranega filma, ilustrator in karikaturist. V njegovem obsežnem opusu imajo pomembno mesto tudi slikanice, v spomin ljudi pa se je zapisal tudi s svojimi oglasnimi spoti. Njegovi najbolj poznani stripovski junaki so Zvitorepec, Trdonja in Lakotnik. Muster se je rodil leta 1925 v Murski Soboti. Že v otroštvu se je navduševal nad stripi in risanimi filmi ter je svojim sanjam sledil vse življenje. Prvi Mustrov risani film je bil v Jugoslaviji objavljen šele, ko je bil star štiri-deset let, pred tem je delal brez možnosti objave svojega dela, tudi reklamne risanke je lahko objavljaval le anonimno. Svoje sanje je delno uresničil šele v 1970-ih letih z odhodom v Nemčijo. Delal je v studiu Bavaria Film. Začel se je ukvarjati z risanim filmom, še naprej pa je ustvarjal stripe in ilustraci-

Miki Muster, foto: www.muster.si

je. Njegov ustvarjalni opus je zavidljivo velik in ga obvladujejo tehnična brezhibnost ter vsebinska živost in razgibanost.

Nagrade Prešernovega sklada so prejeli saksofonist Jure Pukl, igralka Pia Zemljič, slikar Marko Jakše, prevajalec Marjan Strojman, plesalca Rosana Hribar in Gregor Luštek ter skladatelj Vito Žuraj.

NA RTV SLOVENIJA ZAMOLČANA VSA KONCENTRACIJSKA TABORIŠČA NA SLOVENSkih TLEH.

Televizija Slovenija je v oddaji Odmevi pripravila prispevek ob obletnici konca koncentracijskega taborišča Auschwitz in vanj vključila tudi zgodovinski pregled drugih genocidov in koncentracijskih taborišč po svetu. Omenili so armenski genocid, pokol v Srebrenici, indijanske rezervate v ZDA in zapor Guantanamo na Kubi, pri tem pa so zamolčali vsa koncentracijska taborišča na slovenskih tleh, čeprav vsa slovenska javnost ve, da so taboriščniki iz uničevalnega taborišča Teharje končali v Hudi jami. Združenje novinarjev in publicistov je protestiralo zaradi manipuliranja z zgodovino in zahtevalo, da Programski svet RTVS kršitev programskih standardov obravnava in sankcionira in se hkrati opraviči stotisočemu sorodnikom žrtev slovenskih koncentracijskih taborišč.

PRIVATIZACIJA SLOVENSkih PODJETIJ. Slovenska vlada bo nadaljevala s privatizacijo petnajstih podjetij. Predstavniki vlade so opozorili, da je privatizacijo treba izpeljati zaradi ohranitve verodostojnosti države, zagotovili pa so tudi, da ne gre za razprodajo. Poslanci in poslanke so dali soglasje k prodaji deležev države in državnih družb v 15 podjetjih: Adrie Airways, Aera, Elana, Fotona, Heli-osa, Aerodroma Ljubljana, Adrie Airways Tehnika, Nove Kreditne banke Maribor, Telekom Slovenije, Cinkarne Celje, Gospodarskega razstavišča, Palome, Term Olimia bazeni, Uniorja in Žita.

SEMINAR ZA UČITELJE SLOVENSČINE IN DRUGIH PREDMETOV V SLOVENSČINI. Seminarja, ki se je začel 28. januarja na Ptuj in se zaključil 6. februarja v Ljubljani, se je udeležilo trinajst učiteljic iz

Udeležence seminarja z ministrom Gorazdom Žmavcem, foto: www.uszs.gov.si

Nestrpnost?

► Stane GRANDA

Verjamem, da imate samostojno slovensko državo, ki smo si jo tako želeli, radi. Čeprav sem bil v vojni za Slovenijo od prvega dne pod orožjem, ne bom nikoli zatajil, koliko ste za njo, in to v odločilnem trenutku, prispevali izseljenci. Tako kot vi bi rad, da bi hitreje in bolje uspevala, da bi postala to, kar smo si želeli in od nje pričakovali.

Priznam, da me bolj kot naši ideološki nasprotniki motijo napake naših ljudi. Če so oni nasprotniki, pač morajo biti taki, kot so. Hudo je, ko naši ljudje grešijo zaradi lahkomišelnosti in neznanja. Posebno me prizadene podcenjevanje realnosti in osebna domišljavost. Tega je v Sloveniji prav v naših vrstah odločno preveč. Vsake toliko časa smo priča prav iz krščanskih vrst pobudam in celo zahtevam po spravi in koncu državljanske vojne, ki v Sloveniji dejansko še vedno traja, čeprav pod plaščem demokracije. Do nje bo prišlo, toda ne na račun žrtev. Nekdanji komunisti so se razglasili za socialdemokrate in navidezno sprejeli načela demokratične ureditve, v resnici pa se njihovem najvplivnejšemu delu kolca po starih časih in bi vse naredili, da bi se vrnili na oblast. Za to ne izbirajo sredstev. Trenutno to najbolj dokazuje sodstvo, kjer je na najvišjih položajih ogromno potomcev nekdanjih vodilnih komunistov, in od večine teh seveda ne moremo pričakovati, da se bodo odpovedali svoji vzgoji. Oni enostavno ne vidijo, da bi bilo v komunizmu karkoli narobe. Kako pa naj bi videli? Nič jim ni manjkalo in komunizem jih je tudi spravil na položaje. Seveda so morali tudi sami študirati, delati, toda ko se je oblast odločala med enim in drugim, je najprej pogledala, kdo je »naš«.

”

»Prilepijo« se celo na »krščanskega« poslanca in gresta skupaj položiti venec na morišče Srbov in Hrvatov, kajti slovenskega v Kočevskem Rogu nočejo izdati. Eden izmed njiju je neumen, drugi pa zvit in pokvarjen.

Ni jih malo, ki so prepričani, da z nevarnostjo komunizma pretiravam. Nek ugleden nekdanji komunist, ki je rad menjal barve, mi je celo očital, da pišem kot spreobrnjeni komunist. Nikoli nisem bil član partije, celo predlagali me niso, tako da se ne morem hvaliti, da sem bil pameten in daljnoviden in sem članstvo odklonil.

Moj oče je bil čevljar v Novem mestu, ki je imelo v mojem otroštvu okoli 3000 ljudi. Ni me učil svoje obrti, pač pa sem nosil popravljene čevlje njihovim lastnikom in tako spoznal skoraj vse ljudi. Vsi smo vedeli, kateri so komunisti, kateri pa niso. Kmalu sem spoznal, da se ločijo na dve vrsti. Eni so se zavzemali za poštenje, delavce, bili so proti revščini, političnih položajev niso sprejemali, še zlasti če za to niso imeli pogojev. Bilo jih je malo, za prste obeh rok. Večini je šla po glavi samo oblast in so bili pripravljeni vse narediti, da dobijo kakšen položaj in si tako izboljšajo življenje. Večina teh je sodelovala s tajno policijo, ki je v resnici vse vodila. Vsi smo se jih bali. Spominjam se nekoga, ki je po vstopu v partijo takoj postal direktor komunalne, potem kmetijske zadruge, pa zaporov, stalno je nekje bil in nikoli ni bilo nič od njega. Prve, bili so skromni in pošteni, bi skoraj sprejel za sebi enake, če ne bi tako sovražili vere in zlasti Cerkve.

Najhujši so »oblastni« komunisti in ti so v Sloveniji še danes problem. Imajo sezname morišč, kjer so pobijali po drugi svetovni vojni, ampak jih niso pripravljene objaviti. Potomci žrtev ne iščejo maščevanja, le svečo bi radi prižgali očetu, bratu ... Nič od tega. »Prilepijo« se celo na »krščanskega« poslanca in gresta skupaj položiti venec na morišče Srbov in Hrvatov, kajti slovenskega v Kočevskem rogu nočejo izdati. Eden izmed njiju je neumen, drugi pa zvit in pokvarjen. Evropa je razglasila za totalitaristične režime komunizem, fašizem in nacizem. Slovenija uradno prizna le zadnja dva.

Čeprav so nekdanji oblastniški komunisti vsega sposobni in ničesar v preteklosti ne obžalujejo, gre svet svojo pot in slej kot prej bo za njim pricapljala tudi Slovenija. Povratka nazaj ni. Žalostni smo le zaradi počasnosti, ne dvomimo v končni izid. Nikoli! Slovenija je namreč lahko samo demokratična ali pa je ne bo.

Argentine in učiteljica iz Brazilije, večinoma pripadnic druge in tretje generacije slovenskih izseljencev, ki poučujejo na zelo različnih ravneh in zelo različne skupine. Predavanja in delavnice so bile posvečene vprašanju, kako ohranjati slovensko identiteto v tujini, slovnici ter učenju slovenskih pesmi in plesov za otroke. Učiteljice so obiskale vrtec ter hospitirale pri pouku slovenščine, geografije in zgodovine. Obiskale so tudi slovensko skupnost v Pobju. V Ljubljani so med drugim spoznale metode poučevanja slovenščine kot drugega/tujega jezika, uporabo Infodroma (TV Slovenija) pri pouku, knjižne novosti, se dotaknile razumevanja in posredovanja kulturne dediščine, pomena gledališča in odrskega ustvarjanja za otroke, interpretacije slovenske književnosti. Z udeleženkami se je srečal tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc. Seminar je organiziral Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodom za šolstvo RS.

PETER OPEKA NOMINIRAN ZA NOBELOVO NAGRADO ZA MIR ZA LETO 2015. Ugledni akademiki so v okviru Civilne družbe za pravično Slovenijo znova predlagali misijonarja Petra Opeko in njegovo skupnost Akamasoa za Nobelovo nagrado za mir. Peter Opeka že 25 let opravlja neverjetno delo na Madagaskarju – domačinom pomaga, da si s fizičnim delom izboljšajo življenjske pogoje, skrbi za izobrazbo otrok in mladine ter tako najbolj revnim vrača človeško dostojanstvo. Nobelov komite s sedežem na Norveškem bo odločal o ožjem izboru nominirancev, ali bo izbran Opeka, pa bo znano v jeseni.

SONJA PUNGERTNIK, SLOVENKA LETA 2014. Med desetimi kandidatkami so bralci revije Jana in številni drugi izbrali slepo mamico in ženo Sonjo Pungertnik, optimistično žensko, ki svojo slepoto jemlje kot poslanstvo. Sonja je med drugim delala kot defektologinja in sodelovala pri rehabilitaciji kasneje oslepelih oseb, pripravljala delavnice za slepe in slabovidne otroke ter mladostnike, pomagala pri oblikovanju slovenske zakonodaje za invalide. Zaposlena je pri jezuitih v Ignacijevem domu duhovnosti v Ljubljani, kjer vodi šolo odpuščanja, že 17 let pa je urednica in voditeljica oddaje Luč v temi, oddaje za slepe in slabovidne na Radiu Ognjišče.

Sonja Pungertnik, foto: www.jana.simladih.net

ŠPORT

Šport so v preteklem mesecu zaznamovali izjemni uspehi slovenskih športnic in športnikov.

Tina Maze je bila na slalomu za svetovni pokal v Flachauu druga, na superveleslalomu za svetovni pokal v italijanski Cortini d'Ampezzo četrta, v smuku pa peta. Na superveleslalomu za svetovni pokal v Vailu je Tina osvojila srebrno medaljo, v smuku v ameriškem Beaver Creeku pa je bila najhitrejša. V skupnem seštevku svetovnega pokala prepričljivo vodi.

Peter Prevc je na tekmi v smučarskih skokih v Wisli na Poljskem osvojil drugo mesto. Na tekmi svetovnega pokala v smučarskih poletih na Kulmu v Avstriji je bil **Jurij Tepeš** tretji, **Prevc** pa četrta. Na ekipni tekmi svetovnega pokala smučarjev skakalcev so **Jurij Tepeš**, **Nejc Dežman**, **Jernej Damjan** in **Peter Prevc** v Zakopanah na Poljskem osvojili tretje mesto. Naš odlični skakalec **Peter Prevc** je na tekmi za svetovni pokal smučarskih skakalcev v Saporu na Japonskem osvojil kar dve medalji – zlato in srebrno, v Willingenu pa je osvojil drugo mesto.

Špela Rogelj je bila na tekmi za svetovni pokal smučarskih skakalk v Saporu na Japonskem tretja, prav tako je osvojila tretje mesto na tekmi svetovnega pokala v Hinzenbachu v Avstriji.

Deskar na snegu **Žan Košir** je zmagal na tekmi svetovnega pokala v paralelnega slalomu v avstrijskem Bad Gasteinu.

Žan Košir, foto: EPA

Deskar **Rok Marguč** je na svetovnem prvenstvu v paralelnem slalomu v avstrijskem Lachtalu osvojil tretje mesto.

Biatlonec **Jakov Fak** je bil na sprinterski tekmi v Anterselvi v Italiji tretji, zmagal pa je na zasledovalni tekmi biatlonskega svetovnega pokala v Novem mestu na Češkem.

ANGLIJA

LONDON

Naj najprej omenim, da se v mesecu januarju 2015 na pastoralnem področju naše misije, razen slovenske svete maše za rojake iz Londona in okolice na nedeljo Jezusovega krsta, 11. januarja, ni kaj več dogajalo. V kapeli »Našega doma« so bile redne dnevne in nedeljske maše, ki pa so imele bolj interni, hišni značaj – udeležba je namenjena predvsem stanovalcem doma. Tako je bila v preteklem mesecu le slovenska sv. maša na nedeljo Jezusovega krsta, kot je bilo to vedno v navadi. Prišlo je kar nekaj ljudi, ki so radi ostali tudi pri medsebojnem pogovoru še dolgo po bogoslužju.

V ponedeljek, 12. januarja, se je dom v Londonu razveselil obiska našega ravnatelja za pastoralno delo Slovencev po svetu, **msgr. Janeza Puclja**, ki je prišel, na prošnjo župnika Cikaneka, urejat letni obračun »Našega doma«, katerega so-skrbnik (v resnici kar »glavni« skrbnik!) je prav monsijor sam, ki je naš dober in nam vsem priljubljeni poslanec slovenskih škofov in predsednik

Rafaelovega društva duhovnikov in pastoralnih delavcev v Evropi. Hvalležni smo msgr. Janezu za vse napore administrativno delo, ki ga je v tem tednu opravljal za »Naš dom« v Londonu. Dobri Bog naj mu plača za vso njegovo požrtvovalnost s svojim blagoslovom za zdravje in vse drugo dobro.

V mesecu februarju smo slovesno obhajali svečnico z blagoslovom sveč in se tako z zaključkom božičnega časa poslovili od lepih jaslí, ki so krasile kapelo »Našega doma«. Na dan sv. Blaža tudi pri nas ni manjkalo blagoslov grrla in prošnja za varstvo pred različnimi boleznimi.

Na sam praznik sv. Blaža, škofa in mučenca, nas je msgr. Janez obvestil o odhodu v večnost Cirila Turka, duhovnika, dobrotnika »Našega doma« in našega velikega prijatelja. Še na isti dan je bila v kapeli doma v Londonu darovana sv. maša za dušo tega našega velikodušnega prijatelja in ob njegovem pogrebu v Lipi ob Vrbskem jezeru, v četrtek, 5. februarja, prav tako. Naj mu bo Bog bogat plačnik za vso njegovo nesebično dobroto in naj bo sprejet v družbo Njegovih izvoljenih.

Še pred pepelnico (letos že 18. februarja) bodo poslana Bogoslužna sporočila Slovincem v Veliki Britaniji na naslovnike naše misije ali slovenske skupnosti na otoku. Sporočila so župnikovo pismo rojakom za postni in velikonočni čas. V njih je poleg drugega tudi spored slovenskih sv. maš – tokrat predvsem v Londonu. Starejša generacija rojakov, ki so bili predvsem vojni begunci, je že dokaj opešala ali pa se preselila v večnost in oltarne skupnosti postajajo vedno manjše.

Med mlajšimi, začasnimi slovenskimi prebivalci Anglije pa še redko

kdo z veseljem in redno prihaja k naši slovenski maši in v slovensko družbo, a nekaj jih je vendarle. Obiskovalci doma, ki prihajajo predvsem na ogled britanske prestolnice ali na začasno bivanje, se bolj malo zanimajo za pastoralno poslanstvo naše misije in le kdaj pa kdaj vprašajo za njeno duhovno ponudbo. Dandanes celo tisti, ki se imajo za dobre katoličane, težko vprašajo za nedeljsko mašo v kapeli »Našega doma«, za kako drugo slovensko bogoslužje pa še manj.

S. Cikanek, župnik

MAŠE IN NAŠA SREČANJA V POSTNEM IN VELIKONOČNEM ČASU 2015

LONDON: nedelja, 8. marca, ob 4.00 pop. – 3. postna nedelja.

LONDON: VELIKA SOBOTA, 4. aprila, ob 4.00 pop., blagoslov velikonočnih jedil v kapeli doma.

LONDON: VELIKA NOČ, 5. aprila, ob 10.00 dop., slovesna sv. maša v kapeli doma.

LONDON: nedelja, 12. aprila, ob 4.00 pop., bela nedelja – nedelja Božjega usmiljenja.

LONDON: nedelja, 10. maja, ob 4.00 pop. – 6. velikonočna nedelja.

LONDON: nedelja, 14. junija, ob 4.00 pop. – 11. nedelja med letom.

SPOVED – če boste hoteli opraviti velikonočno spoved, pridite v kapelo vsaj pol ure pred začetkom bogoslužja.

OBISKI BOLNIKOVI – v vseh krajih po predhodnem dogovoru.

AVSTRILIJA

GRADEC

Ob koncu preteklega leta ... Za nami je najlepši in najpomembnejši cerkveni praznik – Gospodovo rojstvo oz. božič. Nanj smo se pripravljali z velikim veseljem, ne samo telesno, ampak tudi duhovno. Veselje ob pričakovanju novega življenja namreč simbolično nagovarja tudi k radosti nad lastnim življenjem. Da bi popestrili božični večer, smo se v soboto, 19. decembra, zbrali v Kolbejevi kleti na pevskih vajah. Naša organistka mag. Jelena Kanski in gospa Mathilda Furman sta pripravili prelepe božične pesmi, tako da smo se lahko dobro pripravili za božični večer. Pridružil se nam je tudi gospod Mirko Barič, ki nas je spremljal s svojim čudovitim baritonom. Božično drevo in jaslí smo v naši Zakladni kapelici s skupnimi močmi postavili že v ponedeljek, 22. decembra. Gospod Jože Škafar je poskrbel za čudovito drevo in nam tudi pomagal pri postavljanju in krasitvi. Tako smo na božični večer s petjem ponosno spremljali sv. mašo. In ko smo zapeli pesem »Sveta noč, blažena noč ...« smo v naših srcih še posebej občutili pomembnost Gospodovega rojstva. Kot vemo, sta božično drevo in ja-

slice sugestivni božični znamenji, ki spominjata na skrivnost utelešenja, na edinorojenega Božjega Sina, in na luč, ki jo je Jezus s svojim rojstvom prinesel na svet. Božično drevo in jaslí se dotikajo tudi src vseh tistih, ki ne verujejo, saj govorijo o bratstvu in prijateljstvu in prinašajo sporočilo luči, upanja in ljubezni. Po polnočnici smo si vsi radostni zaželeli srečen božič in pohiteli domov.

Za nami je tudi praznik svete družine: Jezusa, Jožefa in Marije in nedolžnih otrok. Že od prvih časov kr-

ščanstva se družina imenuje Cerkev v malem. »Posebno dandanes naj bi vse družine poskušale živeti v ljubezni, potrpežljivosti, velikodušnosti, razumevanju in odpuščanju, kajti stanovitna ljubezen v družini temelji na ljubezni do Boga.« je v nedeljo, 28. decembra, pri pridigi dejal naš pater mag. Jože Lampret.

In začetek novega leta ... S 1. januarjem smo stopili v novo leto, ki se začne z Marijinim praznikom in je tudi dan miru. Na žalost se na svetu dogaja toliko hudih in žalo-

stnih reči, da je vsakemu verniku zvečer težko zaspiti brez upanja, da na svetu le ni vse tako slabo in da bo morda jutri bolje. »Poskušajmo prisluhniti ljudem, ki so v stiski, jih razumeti in jim pomagati, jih ceniti in spoštovati, jim pokazati, da jih imamo radi.« Tako je med drugim pri pridigi novoletne maše dejal pater mag. Jože Lampret in dodal, da vsak nov začetek, ki temelji na ljubezni, prej ko slej obrodi sadove.

6. januarja, na praznik Gospodovega razglasenja, so nas v naši Zakladni kapelici pred sv. mašo presenetili »trije kralji« in nam v besedi in pesmi prikazali pomembnost tega praznika, da razmišljamo o modrih z Vzhoda in njihovem iskanju Mesije.

V nedeljo, 11. januarja, nam je pater mag. Jože Lampret pri pridigi razložil pomen Jezusovega krsta ob reki Jordan. Povedal nam je o Jezusovi pripravljenosti na popolno žrtvovanje v korist vsega človeštva, kar se bo v najpopolnejši meri odrazilo s trpljenjem in smrtjo na križu. Ob tem je dodal, da je na ta način vidna povezava Jezusovega krsta z našim krstom. Po krstu se namreč imenujemo in smo božji otroci, med seboj pa smo bratje in sestre v Kristusu. Krst je tudi jasno znamenje, ki nam ga daje Bog, da smo z njim

Praznik Gospodovega razglasenja

Praznovanje rojstnih dni v januarju

tesneje povezani kot s svojimi rodni-
mi starši. Ta dan je bila sv. maša za
našo pokojno gospo Frančiško Po-
točnik. Njeni sorodniki, ki so prišli iz
Slovenije, so se nam pridružili v naši
Kolbejevi kleti ter ob kavici z nami
poklepetali in se zahvalili za lepo pe-
tje. Ker v naši slovenski cerkveni sku-
pnosti v januarju rojstni dan obhaja
kar nekaj oseb (med njimi tudi naš

pater mag. Jože Lampret), smo se
odločili, da vsi skupaj praznujemo v
Kolbejevi kleti, in sicer v nedeljo, 25.
januarja, po sv. maši.

Vsem bralcem Naše luči želim pri-
jetne trenutke in obilo prijateljskih
srečanj. Morda skupaj razmišljamo,
kaj lahko sami storimo v tem letu, da
bo svet lepši in boljši.

mag. Ivanka Gruber

Bruselj, prepolna kapela SPC ob godovanju sv. Antona in ob slovenskih kolinah

Eisden, občni zbor Slovenske katoliške misije v Eisdnu in družabni večer s kolinami

BENELUKS

BENELUKS

Po božičnih in novoletnih pra-
znikih smo s praznikom Jezusovega
krsta začeli z rednim
pastoralnim delovanjem. V soboto,
10. januarja, je bila slovenska maša
v Genku, v nedeljo, 11. januarja, v
Eisdnu in Bruslju.

**God sv. Antona puščavnika in
slovenske koline.** Že v Stuttgartu
sem vpeljal navado, da smo god
mojega zavetnika, sv. Antona pu-
ščavnika, ki mu radi pravimo tudi
sv. Anton s prašičkom, popestrili s
slovenskimi kolinami iz Štrubljeve

domačije v Zdenski vasi, v Dobrepo-
lju. To je lepa priložnost za prijeten
in družaben začetek novega leta,
pa tudi nagrada za vse župnijske
sodelavce. V soboto, 17. januarja, na
sam god sv. Antona velikega, smo
se zbrali v Luksemburgu, kjer smo
po maši zaužili domače koline. V ne-
deljo, 18. januarja, je bila v Bruslju
družinska maša, po njej pa krvavice,
pečenice, domače zelje in krompir.
V ponedeljek, 19. januarja, smo v
Eisdnu imeli občni zbor Slovenske
katoliške misije, nato pa smo mizo
obložili z domačimi zimskimi specia-
litetami. Tridnevno slavje na razdalji

več kot 350-ih kilometrov je utrdilo
našo skupnost in nam vlilo novega
zaupanja in novega zagona.

**Doživetje Bruslja kot »golaža na-
rodov« dijakov iz Maribora.** Takole
pišejo dijaki sami: »Dijaški dom An-
tona Martina Slomška Maribor je
organiziral ekskurzijo v EP in Bruselj.
Načrt poti, bivanja in prevoza se je
večkrat spreminjal, a na koncu smo
se odločili za letalo in za bivanje
v slovenskem župnijskem centru
v Bruslju. 1. februarja se je 18 dija-
kov Dijaškega doma Antona Marti-
na Slomška (dijaki so bili iz različnih
srednjih šol v Mariboru) skupaj z
dvema vzgojiteljema odpravilo na
letalo. Za nekatere je bil to prvi polet
in zares je bilo čudovito, da smo ga
lahko doživeli s svojimi prijatelji. Po
dveh urah leta, vožnjo s podzemno
železnico in pešačenjem z ogromni-
mi kovčki smo le prispeli do cilja

– majhne, a visoke hiške nasproti
policijske postaje. Ko smo vstopili,
nas je pozdravil g. Zvone Štrubelj.
Razkazal nam je svoje in tudi naše
domovanje, nato pa nas je popeljal
v kapelo, v kateri smo kasneje imeli
mašo, ki smo jo popestrili z mladinskim
petjem. Opazili smo tudi ne-
kaj razlik med našo in njihovo ma-
šo, kar je vsaj nam zelo popestrilo
ta sveti obred. Vsi smo se že malo
sprasovali, kje in kako bomo spali.
Prijetni gostitelji so nam pripravili
odlično golažo, ki je zelo teknil, po
večerji smo izvedeli tudi to, kje bo-
mo spali – v kapeli. Roko na srce,
bilo bi malo čudno, če nas to ne bi
vsaj malo šokiralo. Kljub začetnemu
presenečenju smo se hitro navadili
in na koncu izleta smo se strinja-
li, da je bilo to boljše bivališče kot
marsikateri hotel. Bili smo skupaj,
doživeli smo izkušnjo, kot jo bo do-

Luksemburg, prizor iz maše ob godu sv. Antona Puščavnika

Obisk dijakov iz Maribora v Bruslju, v njihovi priljubljeni hišni kapeli

živel malokdo, ker v tisti majhni kapelici smo bili eno. Bili smo kot ena družina. Tako smo si skupaj ogledali glavne znamenitosti Bruslja, gospod Zvone nas je podučil o Dalmatinovi Bibliji, ob večerih pa smo se veliko smejali, prepevali in se igrali. Bilo je skromno, a vsi smo se že drugi dan strinjali, da si želimo nazaj. Nazaj v preprostost tistega doma in v tisti, golaž narodov'.

*Dijaki DDAMS in ŠgAMS Maribor
(Veronika Verhnjak)*

Preprosto, ustvarjalno in pristno doživetje Prešernovega dne, slovenskega kulturnega praznika v Haagu in Bruslju. Letos je Prešernov dan padel na nedeljo. Že na predvečer praznika, v soboto, 7. februarja, smo imeli slovensko mašo v Haagu na Nizozemskem. Po maši smo si

ogledali stojnico slovenskih knjig, ki so jih prinesli verniki sami. Iz njih so tudi kaj prebrali. Vključili smo tudi otroke. Na evharističnem slavju in na proslavi je bil navzoč tudi slovenski veleposlanik na Nizozemskem, Roman Kirn s soprogo. Prav tako preprosto, ustvarjalno in pristno je bilo drugi dan, v nedeljo, 8. februarja, v kapeli SPC v Bruslju. Pred oltarjem so bile na posebni »kulturni mizi« razstavljene knjige, ki so jih prinesli otroci in starši in tudi drugi udeleženci srečanja. Po maši so recitali najprej otroci, vsak si je doma izbral knjigo, iz katere je nekaj prebral. Sledili so starši in nato še drugi. Doživeli smo bogat kulturni utrip. Ko smo se slikali, vsak s svojo knjigo v roki, smo zapeli še Prešernovo Zdravljico. Odločili smo se, da bomo na tak način še kdaj praznovali.

župnik dr. Zvone Štrubelj

Knjiga mene briga – utrinek s slovenskega kulturnega praznika v Bruslju

Utrinek s praznovanja slovenskega dneva kulture po maši v Haagu na Nizozemskem

razstavo kiparja Janeza Zorka. Ta je dosegljiva tudi na medmrežni povezavi: <http://www.zorko.fr/>. Študentje z INALCA so vodili pogovor s kiparjem Zorkom, ki je opisal svoje življenje in kariero od začetka, ko je prišel v Francijo. Gospodu Zorku iskreno čestitamo za njegovo izredno ustvarjalno pot.

Slovenci v Parizu prirejamo shode že skoraj pol stoletja. Konec minulega leta smo se z mašo, ki jo je daroval pater dr. Edvard Kovač na Silvestrov večer v Slovenskem domu, zahvalili Bogu za vse blagoslove, darove in milosti, ki nam jih je podelil v letu 2014 in ga prosili za varstvo v novem letu 2015. Po maši smo se zbrali in tam počakali letoletno jutro ob lepo okrašenih mizah in z dobro postrežbo, ter v lepem, veselem in prijateljskem vzdušju. Ob zvokih »Pariškega dueta« smo se veselo zavrteli v novo leto. Marjan Slavič, harmonikaš in častni predsednik društva, in Karlo Prosen sta neutrudljivo igrala večji del večera. Popestrilo pa je praznovanje tudi solo petje pariške lirične pevke Shéherazade ob klavirski spremljavi njene učiteljice, glasbenice Liljane Novak. Letos so se nam pridružili tudi nekateri prijatelji iz Hrvaške pariške misije, ki so dejali, da so se pri nas počutili domače.

Drug lep trenutek smo doživeli ob skupnem kosilu v nedeljo, 18. januarja. Župnik Alek Zwitter je pred molitvijo razmišljal ob svetopisemskih besedah »Glejte, kako dobro in kako prijetno je, če bratje složno prebivajo skupaj!« (Ps 133,1). Uvodne besede je zaključil s prošnjo: »Molimo še naprej za blagoslov naše skupnosti in vseh Slovencev v Parizu.« Prošnja nam je obudila spomin na mnoge, ki jih ni več med nami in že bivajo v objemu večne božje ljubezni in tudi na tiste, ki jim starost in bolezen onemogočata udeležbo med nami.

Tu se želimo spomniti nekaterih pomembnih članov in članic naše skupnosti, ki so ali bodo kmalu obhajali visoke obletnice. Marsikomu

Sestra Cirila Knafelc in predsednica Društva Slovencev v Parizu gospa Ana Stegu-Vičič

se srce zgane ob imenih sestre Cirile Knafelc, sestre Slave ali gospe Marjance Dakskofler-Savinškove. Od sestre Slave, usmiljenke, ki se je preselila v Slovenijo in živi v domu starejših sester v Mengšu, nimamo veliko novic, razen da križ svoje bolezni vzame za molitev za vse rojake, ki jih je dolga leta srečevala v Parizu.

S hvaležnostjo in priznanjem se spominjamo sestre Cirile Knafelc, Oblate de l'Assomption, za vse delo, ki ga je skozi dolga leta z ljubeznijo opravljala med našimi rojaki v Franciji. Sestra bo letos praznovala 99 let in 75 let redovništva. Iz Slovenije jo je kongregacija poslala v Beograd, kjer se je naučila francoščine. Prišla je za noviciat v Pariz sredi septembra leta 1937 in ostala v Franciji. Petnajst let je delala med bolniki v Bourg-La-Reine, ravno toliko let je poučevala v liceju Jean d'Arc v Sceaux. Delala je deset let v največji katoliški tiskarni na svetu Bayard-Press v Parizu. Preživela je nekaj let v južnem delu Francije, v bližini Orange. Nekaj let je bila tudi prednica svoje kongregacije v Chevilly-Larue. Avgusta 1944 je prvič srečala slovenske begunce, ki jih je nemški »rajh« iz Štajerske izselil leta 1941. Od takrat naprej je neprestano v okviru Rdečega križa in Slovenske katoliške misije v Parizu pomagala še ostalim slovenskim beguncem, ki so zapuščali »rdečo svobodo«. Občudovanja vredna je njena narodna zavednost in pripa-

FRANCIJA

PARIZ

Slovenski pesniki Tone Škrjanc, Mateja Bizjak Petit in Nina Medved so 16. decembra brali svojo poezijo v slovenščini in francoščini v prestižni Hiši poezije v Parizu. Mateja Bizjak Petit, francosko-slovenska pesnica in ustanoviteljica Hiše slovenske poezije v Franciji, je predstavila prevod svojih pesmi v francoščino »Alice aux mille bras« (Alice s tisoč rokami). Izdajo pesmi

sta podprli Conseil des Arts du Canada v Quebecu ter kanadska vlada. Literarni večer sta organizirala Veleposlaništvo RS v Parizu in Ministrstvo za kulturo RS. Ob robu dogodka so študentje slovenščine na INALCU v Parizu (Narodni Inštitut za vzhodne jezike in civilizacije, kjer poučuje slovensko lektorica slovenskega jezika Simona Gotal) predstavili dvojezično knjižico Žepna slovenščina.

Obeležili smo tudi praznik samostojnosti Slovenije in si ogledali

»Pariški duet« - Marjan Slavič (desno), harmonikaš in častni predsednik društva in Karlo Prosen med igranjem na silvestrovanju v Slovenskem domu v Parizu.

dnost slovenstvu. Še pred kratkim je v postelji ponavljala svoje geslo: »Biti slovenska redovnica, vedno in povsod.« V tako visokih letih in kljub stalni rabi francoskega jezika je njena slovenščina čista, brez tujk. Kot klic in molitev, da bi dela za slovenstvo ne opustili, nam je recitirala odlomek iz Cankarjevega Kurenta: »Močan si, o slovenski narod! Narod mehkužnikov bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne žgali - ti pa, tisočkrat ranjen, v trpljenju utrujen, ti komaj zmaješ z rameni pod težko sovražno pestjo in praviš: Nikarte! Ta burka je stara že tisoč let.«

Gospa Marjanca Savinšek je v domu za ostarele v Saint Quentin (pariško predmestje) pred kratkim obhajala 95. obletnico. Gospa Marjanca je še vedno med nami v Slovenskem domu, saj ne moremo mimo slik, ki krasijo stene v glavni hiši: Knežji kamen, Bohinj, ali v kapeli svetega Križa: Vstajenje in Brata Ciril in Metod. Gospa Savinšek deli usodo slovenskih ustvarjalcev, ki jih je pot zanesla v tujino. Razen redkih izjem teh ustvarjalcev domovina in umetnostno zgodovinska stroka do danes še ni prav ovrednotila in uvrstila v slovensko umetnostno zakladnico. Želja po umetniškem ustvarjanju jo je pripeljala v krog slikarjev Kogej, Pavlovca in Tratnika. Žal pa za vpis na Akademijo za likovno umetnost v takratnem političnem vzdušju v Sloveniji ni zadostoval umetniški talent, zato je odšla v Pariz, kjer je bila takoj sprejeta na akademijah »Gran-

Marjanca Dakskofler-Savinšek s sorodnico Natalijo Majcen, pred portretom svoje mame v domu starejših občanov

de chaumière«, »Julienne« in v umetniški šoli v Louvru, kjer se je oblikovala pri znanih umetnikih, npr. Brayèrsu, Zadniku in Bezombesu. Njena dela so bila večkrat nagrajena in deležna laskavih ocen pomembnih likovnih kritikov. Razstavljala je predvsem v Franciji, Italiji, Nemčiji, Argentini in ZDA. Posvečala se je predvsem olju, gvašu in risbi. Njena dela odražajo njene najznačilnejše poteze: izredno občutljivost do narave in človeka, tenkočutnost pri razbiranju psiholoških preokretov, lirčno mehko ob veselem utripanju, sočustvovanje in dostojanstvo v težkih preizkušnjah, pa tudi kljubovalnost pred usodnimi trenutki, razmišljajoči ali v živahnem ritmu poudarjen gib. Vsa leta je ilustrirala »Korenine«, list Društva Slovencev v Parizu in objavljala likovne prispevke v reviji »Meddobje«, glasilu Slovenske kulturne akcije v Argentini.

JaZ

nemškem smo se sporazumevali s sestro Petro Rosenberg iz Gradca, ki je tudi vrhovna predstojnica, s sestro Odile, ki je odgovorna za Francijo, po francosko, z našimi slovenskimi redovnicami po slovensko in z dvema novima sestrama, ki sta Albanski iz Kosova, po srbohrvaško. Različni odtenki narodov, kultur in jezikov v sliki božje svetlobe. Kar težko sem se v poznih večernih urah poslovil od naših redovnic. Sestra provincialka mi je dejala: »Veste, vašega obiska smo zelo vesele, toda vsebuje tudi slabo lastnost, to, da je prekratek.« Obljubim, da se bom poboljšal in vam bom, drage sestre, prihodnjič namenil še več časa. Ob slovesu je bilo mesto ovito v svetlobnem objemu tisočerih svetlobnih slapov. Na brezmadežno je v mestu praznik svetlobe in velik ognjemet. Nekaj duhovne svetlobe sem to noč odtujil mestu in redovnicam iz 205. ulice Ravier in se podal v noč, v kateri bom z razigrano in odprto dušo za hvaležno molitev na lepo srečanje prevozil dobrih 500 kilometrov do mlina.

Freyming-Merlebach

V nedeljo, 4. januarja, smo imeli v Merlebachu celodnevno srečanje. Ob tej priložnosti je župnik povabil župana in oddelek, ki je skrbel za izvedbo del pred misijo, da imamo urejen vhod, po katerem lahko vstopijo v našo kapelo tudi ljudje na invalidskem vozičku. Za vsa dela je občina poravnala račune v višini preko 10 tisoč evrov. Mesto je uredilo 80 parkirnih prostorov, tako da lahko verniki parkirajo komaj 50 m

Sobrat Stanislas Sokol blagoslavlja oplatke, ki jih bo razdelil po maši med vse navzoče.

od kapele. Ta predel je postal zrcalo mesta in je z vodometi in posebnimi osvetljavami celo dreves nekaj zares posrečeno čarobnega. Po maši sem se jim še posebej za to pozornost in naklonjenost zahvalil, visoki predstavniki mesta pa so izrazili poleg novoletnega voščila veselje do srečanja s slovensko skupnostjo. Ker je vaša skupnost tako živa in dejavna, je bil tudi naš odgovor temu primeren ... V ponedeljek, 15. decembra, smo imeli delegatski sestanek v Parizu na Avenue de Breteuil in imeli poleg aktualnih vprašanj še zadnje napotke za nedeljo migrantov in pribežnikov. Letos so se dogodki te nedelje odvijali pod slovensko streho. Poljaki in Slovenci smo se ponovno povezali in povabili domačine k našemu skupnemu srečanju. Najprej v kapeli in nato v dvorani. Oba prostora sta bila seveda napolnjena do zadnjega kotička. Liturgijo je vodil župnik Jože Kamin, ob njem je so-maševal poljski duhovnik Stanislas Sokol, ki je imel tudi homilijo, v kateri je povzel misli poslanice »Cerkev brez meja, mati vseh« papeža Frančiška za ta dan. »Na mondializacijo migracije je potrebno odgovoriti z mondializacijo dobrodelnosti in so-

FREYMING-MERLEBACH

Morestel

V petek, 12. decembra, sem se pred zimskim snegom odpravil še na delegatski obisk v Morestel. Mesto je zaznamoval slikar François Auguste Ravier (1814–1895). Jean-Baptiste Camille Corot in Charles-François Daubigny sta bila njegova ožja prijatelja. V Rimu pa se je srečal tudi z Dominikom Ingresom in Hypolitom Flandrinom. V mesto Morestel se je za stalno naselil 1868. leta, ker sta ga ravno

tu očarali svetloba in lepota pokrajine. Njegove slike so bolj kot povzetek linij in obrisov odsev prepletanja svetlobe in senc in v tem se uvršča med predhodnike impresionizma. Na vrhu skalnatega griča pa danes nad mestom kraljuje samostan frančiškank, ki z življenjem (sprejemanjem gostov) in molitvijo dajejo sveži ton ostarelemu mestu. Pred Najsvetejšim v tišini, nato pri evharistiji in nenazadnje okrog večerne mize smo bili eno. Pri dvanajstih redovnicah smo pri večerji tokrat uporabili kar štiri jezike. V

Darovanje po rokah duhovnikov, ki oskrbujeta poljsko in slovensko skupnost.

Adventni delegatski obisk pri redovnicah v Morestelu

Delni pogled na vernike 18. januarja v slovenski kapeli sv. Jožefa v Merlebachu

Predstavniki mestnih oblasti z dekanom Alfredom Schwartzem v sproščnem pogovoru po maši

Napolnili smo zgornjo dvorano za prijateljski čas poljsko-slovenskega kosila.

delovanja v smislu počlovečenja življenjskih pogojev migrantov.« Mir, izboljšani življenjski pogoji in delo za razvitost dežel prispevajo k dejstvu, da lahko človek ostane na svoji zemlji. Kristjani so na svetu verska skupnost, ki je najbolj izpostavljena nasilju in zatiranju. V prejšnjem letu je bilo zaradi krščanske pripadnosti pobitih 4344 oseb. Dvakrat več kot leto pred tem. V Siriji je bilo izgnanih 40 % prebivalstva. V njej je bivalo 1,8 milijona kristjanov, od teh se jih je izselilo 700.000. V Irak se je preselilo 140.000 kristjanov, od teh je bilo 5000 družin pognanih na pot begunstva. V Nigeriji je Boko

Haram izgnal na tisoče kristjanov v letu 2014 in samo v januarju 2015 usmrtil preko 2000 oseb. Iz Eritreje bežijo kristjani pred zaporom ... V svojem nagovoru papež poudarja pogum vere, upanja in ljubezni, ki pomagajo k zmanjšanju števila človeških dram. Jezus Kristus je vedno v pričakovanju prepoznavnosti v migrantih, pribežnikih, preseljenih in nas na ta način vabi k delitvi bogastva, poziva nas tudi k delitvi našega osebnega imetja. Pri evharistični daritvi smo uporabljali v pesmi in besedi poljski, slovenski in francoski jezik. Ob koncu svete maše pa je sobrat Stanislas blagoslovil oplatke

in jih razdelil med navzoče. Drug drugemu smo podali oplatek, ki je iz istega testa kot hostije in smo si ob tem, ko smo odščipnili pri sogovorniku del oplatka, izrekli tudi iskrena voščila, ki pa niso bila strnjena samo v treh besedah, temveč v daljšem poslušanju in izmenjavi iskrenih pristrčnih besed. Pred zaključnim blagoslovom je spregovoril še naš dekan Alfred Schwartz in poudaril, da Jezus ni ostal zaprt v svoji vasi ali v delavnici. Javno delovanje je pričel s tem, da se je približal Janezu Krstniku in je sredi puščave svobodno pristopil k človeku, ki ni hotel ostati zaprt svojim običajem in navadam

... Ko smo navdušeni nad nečim velikim in pomembnim, slednje hočemo deliti. Jezus nam prinaša nekaj lepega in velikega za življenje človeka in nas vabi, da gremo za njim. Bodimo pri izpovedovanju naše vere pogumni pred otroki, prijatelji, le tako se bo Bog poslužil tudi nas pri gradnji božjega kraljestva. Nato smo vstopili v zgornje prostore in zaužili z vsemi gosti poljsko-slovensko kosilo, polno ljubezni in domačih izdelkov od krožnika do peciva. Trojezična pesem nas je spremljala do poznih popoldanskih ur. Hvala vsem za tako prijateljsko doživetje.

Vaš hvaležni župnik Jože Kamin

NE MČIJA

AUGSBURG

Koline – domači praznik v Ulmu

Slovensko kulturno športno društvo Slovenija iz Ulma je priredilo v soboto, 24. januarja, tradicionalni domači praznik koline. Društvo prireja to prireditev enkrat ali dvakrat na leto že od leta 1986 in je vedno dobro obiskana. S tem želi ohranjati lep domači običaj, ki je ponekod v domovini na deželi še vedno vesel družinski dogodek v zimskem času.

Priprava kolin zahteva pridne roke s potrebnim znanjem. Člani delovne ekipe se zgodaj zjutraj zberejo v društvenih prostorih, kjer je najprej skupni zajtrk. Po zajtrku sledi razdelitev dela. Navadno so moški zadolženi, da iz mesa pripravijo potrebno maso za klobase pečenice in kašnate klobase, ki jim po domače rečemo krvavice. S tem je veliko dela in traja ves dan. Tudi priprava kosila za delovno ekipo in nato večerje za vse prijavljene je kar zahtevna na-

loga, zaupana spretnim kuharicam. Okusno juho, sočno pečenko, razne priloge, več vrst solat in še kaj znajo kuharice dobro pripraviti.

Delovna ekipa ima polne roke dela ves dan, saj se pripravi več kot 50 kg pečenic in približno toliko krvavic. Nekaj se jih porabi zvečer na prireditvi, ostale pokupijo prijavljeni gostje prireditve. Večerja za okrog 70 do 80 ljudi je obilna in razdeljena na tri dele, povrhu pa še potica in druge dobrote. Letos je prišlo na

koline lepo število slovenskih rojakov iz Augsburga in Ravensburga, ki so skupaj z domačimi iz Ulma uživali ob dobri jedi in pijači.

Za dobro voljo sta skrbela Džoni na orglah in Jože na harmoniki. Z veliko veselja in lepim slovenskim petjem smo proslavili domači praznik kolin. Hvala vsem, ki so pripravili to prireditev, saj delo zahteva take ljudi, ki ga znajo v zadovoljstvo vseh dobro opraviti.

Vinko Majcen

Družba za mizo čaka na večerjo.

Okusna pečenka je vsem teknila.

BERLIN

Vnaši skupnosti je vedno več novih obrazov, različnih praznovanj in lepega sodelovanja z vsemi. Zelo lepo poteka verouk za prvo obhajilo. Maše so vedno bolj obiskane, prav tako tudi skupni prostori.

Adriano in Dori

Agnes, Heinrich in Tončka

HAMBURG

Naša skupnost je vse močnejša. Lepo sodelujemo pri maši, posamezniki pa čudovito pripravijo za pomašno druženje, ko se praznuje, poje in pleše. Naš zabavni minister Marjan poskrbi za lepo glasbo, da se da lepo plesati. Komaj čakamo, da se srečamo.

župnik Dori

Nikita rada hodi k maši.

Ivan, Marija in Slavko

ASEL

Tudi v Aslu ljudje radi prihajajo k maši in zelo lepo pripravljajo srečanja, ki sledijo po maši, ko praznujemo predvsem rojstne dneve in se veselimo novih poznanstev. Ob lepi glasbi skupaj prepevamo in plešemo.

Opa Stanko z vnukom Lukaso

Lena nas uči plesati.

Veseli pred bogatim bifejem

ESSEN

Trenutno pripravljamo v Essnu in Moersu praznovanje dneva slovenske kulture. Če ne drugega, imamo razlog za prijateljsko druženje po slovenski maši.

Naj ponovno povabim naše farane na dan staršev, 8. marca. Po maši v cerkvi se bomo zbrali v prostorih društva Bled. Veseli smo, da bo z nami naš čudoviti zbor Slovenski cvet.

GÜTERSLOH

Tako se imenuje mesto, kjer imamo v nadškofiji Paderborn prijazno oltarno skupnost. Lahko rečem, da imamo tukaj slovenske maše bolj občasno. Vožnje v eno smer je 120 km. Pri maši pa se nas zbere le majhna skupinica – od štiri do osem. So pa ti rojaki zelo prijazni in hvaležni, da pridemo skupaj. Po maši je vedno tudi prijateljsko srečanje v župnijskih prostorih poleg cerkve. Zgodi se tudi, da je kdaj cerkev zasedena. Ljudje pa vseeno želijo imeti mašo in srečanje. Kako? Tu je zelo prijazna in gostoljubna družina Jane in Sama Fujana, kjer nam v njihovi dnevni sobi pripravijo prostor za sveto mašo. Nekajkrat so župnika Lojzeta povabili tudi na kosilo. Sicer pa sem v Güterslohu vedno, kadar je slovenska maša, povabljen na kosilo k prijazni družini Majde in Jožeta Gračnarja.

Jessica in Tanja iz Gütersloha, 23- in 24-letni ministrantki

V Güterslohu je še ena posebnost. Tukaj sem vedno vesel, da imam ob oltarju dve čudoviti ministrantki. To sta sestri Tanja in Jessika Fujan. Odrasli in uspešni dekleti, a če le nista ovirani zaradi šole ali službe, pri oltarju nisem sam. Vsaj ena ali obe sta tukaj. Naj vse spremlja obilen božji blagoslov!

Pokojni Martin Gonza iz Essna leta 2008

Poslovlili smo se od Martina Gonza. 15. januarja smo se v žalni dvorani na pokopališču v Altenessnu poslovili od našega dobrega farana. Martin Gonza je bil rojen leta 1940 v Gornji Bistrici pri Lendavi. Kar dve leti je bil močno preizkušan zaradi posledic nenadne slabosti in izgube zavesti. Bil je ves čas popolnoma odvisen od pomoči zdravstvenega osebja in drugih prijaznih ljudi. Smemo reči, da ga je končno rešila »sestra smrt«, saj ni bilo nobenega upanja na izboljšanje zdravja.

Ob navzočnosti lepega števila rojakov in drugih prijateljev ter sorodnikov iz domovine se je od rajnega poslovil član našega župnijskega sveta in pokojnikov osebni prijatelj Rudolf Zdovc. Domači so želeli, naj celoten obred opravim v slovenskem jeziku.

Lojze Rajk

Nagovor Rudolfa Zdovca: Martinu v slovo

Pred več kot 40 leti se je odločil, da gre na delo v tujino, ker pač doma v Prekmurju ni bilo veliko možnosti za zaposlitev. Njegova sestra in več prijateljev

V Hildnu po maši – se sladkamo, pijemo in pojemo – imamo se lepo.

teljev je že bilo na delu tukaj v Porurju. Poleg tega je bil tudi naš župnik v Essnu iz Prekmurja - Bistričan gospod Ivan Ivko, ki je takrat na mnoge načine skrbel za naše rojake. Mnogim svojim ljudem – dekletom in fantom – posebno še iz Prekmurja je omogočil, da so lahko prišli sem in jim pomagal pri iskanju dela, kar je bil takrat pogoj, da si lahko ostal tukaj.

Martin je pričel z delom na gradbišču in večinoma delal skupaj z rojaki iz svojega kraja, kar mu je veliko pomenilo, da je lahko po prekmursko »gučal«, nemščina mu ni bila nikoli najbolj domača. Pozneje se je poročil s prijateljico Eriko in dobila sta sina Borisa, ki je še posebno v njegovih težkih zadnjih časih zelo lepo skrbel zanj.

Martin je rad in redno ob nedeljah hodil k slovenski maši. Pred mašo in po maši so se zbrali zunaj domačini iz njegovega kraja in imeli domači pogovor kot nekdanj doma pred cerkvijo. Sčasoma se je poznalo, da je bila tudi ta skupina zmeraj manjša, nekateri so šli domov ali pa so preminuli.

Martin je bil zelo prijazen in je tudi rad pomagal pri prireditvah v slovenski župniji. Vedno je rad pomagal pri pripravi dvorane in postrežbi ob

binkoštnih srečanjih in drugih prireditvah. Večkrat je tudi pomagal pri društvu Bled, kjer je tudi bil član dolga leta. Po nedeljski maši se je rad srečal v društvu Bled na prijateljskem klepetu ob pivcu ali dveh.

Upokožitev pred približno desetimi leti ni na njega vplivala najbolj pozitivno. Kar ni se mogel odločiti, ali naj se vrne v Slovenijo ali ostane v tujini. Poznalo se je gotovo nezadovoljstvo. Ko pa je pred dvema letoma bolezen pokazala svojo moč, je Martin bolj trpel kot živel. Mnogi smo z njim močno sočustvovali.

Martin! Odšel si od nas in nisi v domovini, ampak na tujem, pa vseeno tudi tukaj nisi sam, ampak je s tabo tudi nekdanji g. župnik Ivko, tudi moja pokojna žena Gizela - oba sta bila tvoja soseda iz rojstnega kraja - in še mnogi drugi, ki se niso uspeli vrniti v domovino.

Dragi Martin, imeli te bomo v lepem spominu. Počivaj v božjem miru! S težkim srcem se poslavljamo od tebe - slovenski župnijski svet in vsa župnija z gospodom župnikom Lojzutom Rajkom, slovensko kulturno in športno društvo Bled Essen in vsi farani ter prijatelji.«

Lara recitira Povodnega moža.

spomnili na stoletnico začetka prve svetovne vojne. Takrat so predvsem Slovenci s Primorske, z Goriškega in Tržaškega odšli v begunstvo in izseljenstvo. Letos je 70-letnica konca druge svetovne vojne in po njej je odšlo v svet več kot 20.000 udov slovenskega narodnega telesa (desetisoči pa še v naslednjih desetletjih). In to predvsem visoko izobraženih članov raznih poklicev. Dr. Tine Debeljak je ob tem zapisal: »Iz Doma v plamenih, z Marijo na ramenih, z Marijo Brezjansko smo šli čez Ljubelj - preko mej - vedno naprej - vedno naprej svojo pot izgnansko. V nas Si, mi ob tebi, Brezjanski! V procesiji velikanski nosimo te s celine na celino: vsa srca prižgana kot sveče, v vseh plamenih prošnja trepeče: Vrnimo se v Domovino!«

Dr. Tine Debeljak pa je napisal tudi desetkitično Zdravico za leto 1948. Prva in zadnja kitica se glasi: »Prijatli, obrodile so trte vince nam trpkno, ki kameni nam žile, srce temni nam in oko, ki kipi med dlanmi kot src ubitih živa kri. / A zdaj še, bratje, zase, ki žeja nas na dom spomin: naj prašna pot konča se, naj da grenkost slast naših vin, vzdih ubog - vrisk čez log slovenske zemlje - Ex - daj Bog!«

V letu, ki je minilo, pa smo praznovali tudi 50-letnico začetkov slovenske župnije v Frankfurtu in ob tej priložnosti smo imeli tudi razstavo

fotografij iz povojnih begunskih taborišč na avstrijskem Koroškem in v severni Italiji (zdi se mi, da je bilo več zanimanja za to razstavo med tukajšnjimi nemškimi ljudmi kot pa med našimi slovenskimi). Ob koncu leta 2014 pa je izšla tudi knjiga vseh teh fotografij z zelo pomenljivim in zgovornim naslovom *Cvetoči klas pelina*. Kar ne moremo si predstavljati, kako pestro in bogato je bilo za takratni povojni čas med drugimi dejavnostmi udejstvovanje v šolstvu in kulturi. Naj samo naštejemo: osnovna in poklicne šole, gimnazija, razni tečaji in predavanja, celo nadaljevanje univerzitetnega študija je bilo sčasoma urejeno; nadalje pevski zbori, gledališče, bralni večeri, izdajanje in tiskanje časopisov.

France Papež ob tem zapiše: »O, tista srečanja v Lienzu in Špitalu, v Monigu, Serviglianu, Senigalliji, kjer smo prebirali Prešerna in Balantiča, poglabljali spoznanje o ljubezni in smrti, se predajali hrepenju, govorili o usodi, kako je biti zdoma, skušali doumeti skrivnost prelite krvi, prestane groze pekla.«

In ravno to je dalo v tistem času moč, podporo in zagon tudi zamejskim Slovencem na Koroškem, Goriškem in Tržaškem. Vse te dejavnosti pa so izhajale iz močne narodne zavesti, kar je videl in ugotovil tudi humanitarni delavec v taboriščih, tujec Corsellis: »Predvojni Slovenci so bili močno zavedni in ponosni na svojo narodnost, jezik in kulturo« (*Cvetoči klas pelina*, str. 40).

Taborišča so se polagoma izpraznila in ljudje so se razselili na vse celine sveta, s seboj pa nosili, resda s pelinovo grenkobo, ljubezen do naroda, jezika, kulture in domovine. Vladimir Kos je ob tem zapisal: »Ladja odprla je belkasto dlan - za Aires, za Pablo, za Rio. Na vrhu v ograji je stal kapitan, dolgo je pela sirena v pristan - potem so odpluli z Marijo.«

Ne brez osnove mnogi utemeljeno rečejo: »Če hočeš slišati lepo slovenščino, potem moraš slišati Slovence izpod južnega križa, tiste

FRANKFURT

V nedeljskem popoldnevu in večeru prvega februarskega dne smo v Frankfurtu praznovali slovenski kulturni praznik. Prireditve so oblikovali tako otroci evropske šole in dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture v Frankfurtu z učiteljico Natalijo Robnik kakor seveda gostje, pevci **Moškega zbora Dob** iz Doba pri Šentvidu pri Stični. Pevci, ki so prišli v Frankfurt v soboto zjutraj, so soboto preživel v župnikovi družbi v ogledu Frankfurta in njegovega letališča, preizkušali in urejevali pa so nekoliko tudi glasove. V nedeljo so peli pri naši redni nedeljski maši v cerkvi Herz Marien, slavje pa smo po maši nadaljevali v dvorani pod cerkvijo.

Ta naša prireditve je na nek način že utečena. Po državni himni nam pevci zapojejo še dve ali tri pesmi, temu pa sledi kratek župnikov nagovor. Nato nastopijo s svojimi recitacijami šolski otroci. Največ občudovanja in pohvale je letos požela **Čemasova Lara**, ko je recitala celotnega Prešernovega Povodnega moža na pamet. V zadnjem sklopu prireditve pa nam pevci zopet zapojejo še nekaj pesmi. V nagovoru se je župnik dotaknil kulturnega dela slovenskih beguncev po 2. svetovni vojni:

»Spoštovani! V zadnjem času nas vsakodnevno nagovarjajo podobe in slike beguncev, ki prihajajo v Evropo in posledično tudi v naše bivanjsko okolje. V preteklem letu pa smo se ob pesniku Simonu Gregorčiču in njegovi pesnitvi Soči

Skupina otrok med nastopom

Vsi prisotni smo prisluhnili pevskim gostom.

V nedeljskem jutru ob Maini

iz Argentine (resda pri drugi in tretji generaciji) z romanskim pojočim naglasom.' Saj so vendar v sebi imeli močno narodno zavest ter ponos na jezik in kulturo.

Pred 30-40 leti nas je v domovini obraz z malih ekranov poučeval o tem, da *sramota umira počasi*. Toda med našimi ljudmi v begunstvu in izseljenstvu ni bilo sramote, ki bi morala umreti, pač pa je nastajalo in nastalo mnogo bogatih kulturnih stvaritev; četudi z grenkobo pelina se je rodil poln in bogat klas slovenske kulture.

Lahko ga občudujemo in posnemamo!«

Naša prireditev se je končala ob skupni večerji, vmes pa je bilo še nekaj petja in medsebojnega pogovora. Vsekakor je bil tudi letos zopet lep in prijeten večer ob nastopu šolskih otrok in lepem petju slovenskih pesmi, ponovno lepa prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku. Seveda je za to kar nekaj zaslužnih: Rutarjeva dva iz Boge vasi sta nas povezala s pevci, učiteljica Natalija Robnik je pripravila otroke, člani župnijskega sveta in še nekateri drugi

Šopek rož za učiteljico Natalijo

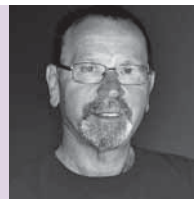

Šopek rož tudi za gostjo organistko

pa so poskrbeli za dvorano, pogostitev in še kakšno podrobnost. Nekaj sredstev je tudi letos primaknil Urad

za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hvala vsem! Še posebej pa pevcem, ki so v dveh dneh in pol naredili ne ravno kratko pot do nas in nazaj domov, vmes nastopili na naši prireditvi in si na hitro ogledali tudi del Frankfurta.

Pokojni Jožef Kvas iz Giessna

Nekaj dni po svojem (in ženinem) rojstnem dnevu je predzadnji dan januarja umrl 69-letni **Jože Kvas** iz Giessna, rojen pa je bil v Oplotnici (dan prej pa je doma umrl njegov krajevni župnik Roman Štus). Z ženo Ilonko sta redno prihajala k maši v Lich in ob tem tudi poskrbela za razne dobrote ob naših srečanjih po maši. Pa tudi drugam sta prihajala kot v Frankfurt, Marienthal, Maria Einsiedel, Ilbenstadt. Pokojnega Jožeta je kar vrsto let spremljalo nekaj boleznih. Pokopali smo ga teden dni po smrti v Giessnu. Naj počiva v miru!

rem

MÜNCHEN

ZPS. V januarju je bila po malo daljšem premoru zaradi praznikov seja župnijskega pastoralnega sveta. Kar precej tem je bilo najavljenih v programu, saj je bilo treba zastaviti nekaj stvari za čas do konca leta. Podrobno smo pregledali opravljene naloge in ni bilo brez kritičnih pripomb in opozoril, kaj je treba v prihodnje napraviti bolje. Ni pa bilo dokončnega soglasja, kdo bo kaj opravil. Glavna tema pa je bil pogled naprej. Letošnje leto se želimo spomniti 70-letnice rednega dušnega pastirstva ne le v Münchnu ali nadškofiji München-Freising, ampak na področju

celotne Nemčije. Prvi izseljenski duhovnik v Münchnu je imel že leta 1945 dekret za oskrbo Slovencev na področju celotne Nemčije. Župnijski svet je sprejel nekaj osnovnih smernic za pripravo zahvalne maše in spominske slovesnosti, ki bo 27. junija.

Prešernov dan. Obhajali smo ga v soboto, 7. februarja, dan pred samim državnim praznikom. Že ob 16. uri je bila v kapeli maša za domovino. Razmišljali smo ob božji besedi, o našem krščanskem poslanstvu sredi časa in razmer, ki jih živimo in doživljamo. Sledila je slavnostna prireditev, ki so jo tokrat pripravili sami člani naše skupnosti. K sodelovanju smo povabili glasbenike, ki delujejo

ali živijo v tem našem velikem mestu. Župnijski zbor, ki je pel že pri maši, je na začetku intoniral narodno himno, sledil je pozdrav gostov, zbor pa je dodal še dve pesmi. Tako je zazvenel uvod v slovesnost, ki se je nadaljevala s slavnostnim nagovorom, ki ga je letos pripravila Gabrijela Gerber-Zupan. Nanizala je bogato zbirko spodbudnih misli in ovrednotila nekatere osebnosti kulturnega življenja v domovini in tujini. Posebej je spomnila na številne umetnike, kulturne ustvarjalce, ki niso mogli delovati doma, ampak so na tujem dosegli visoko stopnjo svoje umetniške dejavnosti. Veliko teh ljudi ne poznamo, domovina ne ve zanje, bili pa so svojim koreninam zvesti in niso skrivali svojega narodnega porekla. Eden teh je baletni plesalec Pilato, ki je bil prvak baletnega ansambla v Essnu. Velik umetnik in pedagog.

Sledila je glasbena točka. Dve mladi dami, Karmen Zidar Kos, naša zborovodkinja in organistka, ter Maruša ????, ki je članica münchenskega opernega ansambla, sta zaigrali na citre in čelo. Uživali smo ob zares lepi glasbeni točki. Potem je Barbara Mars recitala nekaj kratkih besedil slovenskega pisatelja Ivana Preglja. Uvode v ta besedila pa je prebral Alojz Grojzdek. Za njima je nastopil s flavto še Matija Kovač, mladi Slovenec iz našega mesta, ki študira glasbo v Salzburgu.

Lojze Grojzdek in Barbara Mars sta predstavila pisatelja Ivana Preglja.

Matija Kovač je zvil iz flavte prijetno melodije.

Pesem in glasba na praznovanju dneva slovenske kulture

*V vrtcu je nastalo pustno rajanje.**Skupina Slovencev in Špancev je vzela škofa v svojo sredo.*

Program je bil kratek, vendar barvit in bogat. Tako so ocenili udeleženci, ki pa jih tokrat ni bilo toliko, kot je to običajno za ta praznik. V mestu je bilo kar nekaj ovir zaradi konference o varnosti in sodelovanju v svetu. Marsikdo ni mogel priti, ker so bile mestne prometne zveze zelo okrnjene.

INGOLSTADT

Dva dogodka iz preteklega časa sta ostala v spominu mašni skupnosti v Ingolstadt. V četrtek, 29. januarja, je bil eichstättski škof Gragor M. Hanke na pastoralnem in vizitacijskem obisku v župniji sv. Avguština. V to župnijo spada tudi druga župnijska cerkev sv. Monike, kjer

Škof Gregor in župnik Marjan sta se brž ujela v pogovoru.

imajo mašo tudi Slovenci in Španci. Škof se je želel srečati s predstavniki obeh narodnih skupnosti. Bilo je sicer med tednom, ko so ljudje na delu in po drugih opravkih, vendar se je kljub temu vabilu odzvalo dvajset Slovencev.

V pogovoru je škofa zanimalo, kako živijo priseljenci, kako se počutijo v nemški družbi, koliko časa že živijo v Nemčiji. Očitno je bil vesel, da se je vabilu odzvalo tolikšno število pripadnikov slovenske skupnosti (Špance sta zastopala samo dva), čeprav je bil čas neugoden za zaposlene ljudi. Vsakemu je segel v roke in pokrižal otroke. Pogovor je potekal zelo sproščeno v veliko veselje vseh.

Skupnost v Ingolstadt nikoli ne pozabi osebnih praznikov svojih članov. Tako je bila na enem zadnjih srečanj deležna posebne pozornosti Zofija Krajncič, ki je nekaj dni prej obhajala 60-letnico življenja. Seveda je pripravila za vse prav okusen prigrizek. Tega so se veselili vsi, obenem pa dali vedeti, da ni glavno to, kar je na mizi, ampak prijateljstvo, ki ga deli z vsemi. To veselje še najbolj okrepi skupnost v celoti, ko se

*Škof je pozorno poslušal pričevanja o življenju priseljencev.**Župnik Erich Schredl z veseljem sprejema narodne skupnosti.*

skupno radujejo osebnega praznika vsakega svojega člana. Njeno osebno veliko veselje pa je vnukinja Le-

yna Zofija, ki je tokrat prvič ministrala pri sveti maši.

zpj

STUTTART

Organist Damjan Jejčič

Že več kot 50 let v slovenski župniji Stuttgart za lepoto liturgije z igranjem na orgle skrbi gospod Damjan Jejčič. Orgle, ki so kraljica vseh glasbil, s svojo čarobnostjo olepšajo vsako sveto mašo in dvigajo človeškega duha na višjo raven. Gospod Damjan Jejčič iz njih priključuje lepe melodije, ki naše svete maše olepšajo. Biti organist v župniji je zahtevno delo, saj je potrebno veliko dobre volje, prostega časa in vztrajnosti, da stvari potekajo tako, kakor je potrebno. Organist je poklican tudi k temu, da zna pevski zbor animirati, povezovati in pevce spodbujati k skupinskemu delu, kajti le

Gospod organist Damjan Jejčič

tako potem nastane smiselna celota. Gospod Jejčič to nalogo že mnogo let odlično opravlja! Za vsakega župnika je odlika, če ima dobrega organista in dober pevski zbor, ki delujejo homogeno in usklajeno in da poznajo lepoto liturgije, ki z vsako sveto mašo krepi vero v vstalega

Jezusa Kristusa. Kot tukajšnji župnik imam to srečo, da mi gospod Damjan in pevski zbor pomagajo k lepoti vsake svete maše, ki je vrhunec našega krščanskega življenja. Gospod Damjan je mnogo let zelo uspešno vodil tudi pevski zbor Domači zvon, s katerim je dosegel lepe uspehe. Gospodu Damjanu se iz srca zahvaljujem za njegovo delo in trud in naj mu dobri Bog podari še veliko zdravih let.

Zborovodkinja leva Sarja

Ponos slovenske župnije v Stuttgartu je tudi cerkveni pevski zbor Obzorje, ki ga že nekaj let vodi zborovodkinja leva Sarja, ki je zelo delovna in požrtvovalna pri svojem delu. Že kot študentka je prevzela to zahtevno poslanstvo in ga sedaj

Zborovodkinja leva Sarja

opravlja z odliko. Biti zborovodkinja je zahtevno delo, saj je potrebno vložiti veliko truda in napora ter marljivosti, da lahko opaziš sadove svojega dela. Vsak torek v tednu leva zbira naše pevke in pevce in imajo intenzivne vaje, ki trajajo več kot dve uri. Vsako leto se tudi udeležijo

pevskega seminarja v Nonenhornu, kjer pod vodstvom prof. Ivana Florjanca brusijo svoje glasove. Poleg tega zbor Obzorje nastopa na vseh kulturnih prireditvah in drugih slovesnostih v okviru župnije. Sploh si ne morem predstavljati, kako bi izgledala naša župnija, če ne bi bilo pevskega zbora, saj so nepogrešljivi pri svetih mašah, koncertih, pogrebih in kulturnih prireditvah. Kako zelo lepa je slovenska pesem, ki bogati naše srce in dušo in razveseljuje vsakega človeka. Gospe levi Sarja se zahvaljujem za njen trud in delo in naj še dolgo let ostane pri nas.

Slovenska šola in vrtec

V pripravi na slovenski kulturni praznik smo v slovenski župniji v okviru sobotne šole in verouka imeli lepo in prijetno srečanje. Naši najmlajši so izdelovali iz kartona Slovenski dom in se učili pesmice in deklamacije ter plesali. Pri delu so bili zelo iznajdljivi in pridni, saj so tako lepo izdelali slovensko hišo, ki jo bodo predstavili na obletnici župnije. Staršem in nam vsem so zapeli tudi nekaj slovenskih pesmic. Starejši učenci pa so izdelovali velik plakat o Sloveniji. Na njem najdemo vse le-

Slavljenca Milena in Marjan z župnikom

pote naše domovine, od kulturnih in zgodovinskih do naravnih lepot, ki so res lahko ponos Slovenije. Vsako naše sobotno srečanje je za naš mladi rod, kjer slovenska beseda prevlada in se sliši, še kako pomembno za krepitev slovenske zavesti in slovenskega ponosa.

Slavljenca Milena in Marjan

V podružnici Heilbronn smo v mesecu januarju imeli zelo lep dogodek, ko sta svoj rojstni dan praznovala gospa Milena Movrin in gospod Marjan Habič. Naše srečanje smo začeli s sveto mašo, pri kateri se je zbralo lepo število naših ljudi, ki

so s pesmijo in molitvijo oblikovali lepo evharistično slavlje. Nato pa smo naše druženje nadaljevali v župnijski dvorani, kjer nas je pričakala dobra večerja in prijetno vzdušje, obogateno s pesmijo in harmoniko. Vsi skupaj smo nazdravili z našima slavljenecema in jima zaželeli veliko zdravja, sreče, osebnega zadovoljstva in vsega dobrega v življenju. Naša slavljenca sta nas tudi počastila z dobrim vinom in pecivom. Ob vsakem rojstnem dnevu naših ljudi je toliko veselja in dobrih želja, ker se veselijo življenja, ki jim ga je podaril dobri Bog. Naši ljudje se radi družijo in se veselijo lepih tre-

nutkov. Bog daj, da bi še dolgo bilo tako in našima slavljenecema želimo vse najboljše.

Slovenski kulturni praznik

V mesecu februarju smo na zelo lep način praznovali slovenski kulturni praznik na čast dr. Francetu Prešernu. S sveto mašo smo začeli naše srečanje, pri katerem so aktivno sodelovali tudi starši in otroci in starši iz sobotne šole in verouka. Nato pa smo imeli slovesno proslavo, ki jo je pripravilo društvo KD Slovenija – Stuttgart. Proslavo smo začeli s slovensko himno in nagovori, nato nam je cerkveni pevski zbor Obzorje zapel nekaj pesmi. Sledila je gledališka predstava kulturnega društva Štoklja iz Schorndorfa. Na koncu je bila pogostitev za vse navzoče. Bila je res lepa in prijetna proslava, kjer smo se ponovno spomnili našega največjega poeta dr. Franceta Prešerna in njegovih mojstrov in, ki so v slovenskem narodu pustile neizbrisni pečat slovenske pisane besede. Slovenskemu kulturnemu društvu KD Slovenija – Stuttgart se iz srca zahvaljujem za lepo organizirano in pripravljeno proslavo.

Aleš Kalamar, župnik v Stuttgartu

Slovenska šola in vrtec

Slovenski kulturni praznik v Stuttgartu 2015

ŠVEDSKA

Slovenska pesem v Lundu

Zahvaljujoč švedskim prijateljem iz Univerze v Lundu in seveda naši izjemni dirigent-

ki Jerici Gregorc Bukovec je švedska in slovenska publika v nedeljo, 1. februarja, na Univerzi v Lundu lahko prisluhnila slovenski pesmi v izvedbi enkratnega švedskega uni-

verzitetnega zbora. Pod vodstvom gospe Gregorc so izvedli pesmi vse od Petre Strahovnik, Jakoba Gallusa, do Damijana Močnika, Čopija, Lajovica in Nane Forte ter Lojzeta Lebiča.

Občinstvo, kjer je bil tudi slovenski veleposlanik z družino in naš častni konzul v Lundu, dr. Dario Križ ter številni Slovenci in švedski prijatelji, je zares uživalo v enkratni predsta-

Komorni zbor z dirigentko Jerico Gregorc Bukovec

Slovenci po koncertu

Slovenski rojaki na koncertu v Lundu

Rojaki se poslavljajo od pokojne Terezije.

vi. Bilo je izjemno in hvala gospe Gregorc za vodenje in švedskemu zboru za tako doživeto interpretacijo slovenskih pesmi. Ob zaključku nastopa smo se lepo zahvalili gospe Jerici Bukovec in švedskim prijateljem za odlično promocijo slovenske kulture na Švedskem. Ob tem se je veleposlanik v pogovoru s slovensko umetnico zavzel, da bi podoben koncert v bližnji prihodnosti morebiti organizirali tudi v sosednjem Kopenhagenu.

Tone Kajzer, slovenski veleposlanik iz Kopenhagna

In memoriam Tereziji Dolničar

Terezija se je rodila 11. avgusta leta 1936 v družini Lipej v Mariboru. Kasneje je otroška leta prežive-

la v Šikolah pri Pragerskem ali če smem reči blizu Ptujске gore, te starodavne Marijine božje poti na Štajerskem. Imela je dve sestri in tri brate. Osnovno šolo je obiskovala v Cirkovcah na Dravskem polju. Že od rane mladosti je pomagala na kmetiji. Ko je bila stara 20 let, se je poročila s sosedom Slavkom Dolničarjem, ki mu je rodila dva otroka, Ljubico in Slavka. Leta 1965 je prišla skupaj z otroki za možem na Šved-

sko. Tukaj v Landskroni se je zaposlila in z možem vzgojila oba otroka. Bila je zelo skrbna in ljubeča mama. Rada je zahajala v stugo, po naše bi rekli kolonijo, kjer sta z možem na vrtu pridelovala razno zelenjavo in se družila z ljudmi. Ob nedeljah in praznikih je zelo rada zahajala v cerkev, posebno še k slovenski sv. maši. Njeno dobro in plemenito srce pa je počasi oslabilo, zato je bila večkrat prisiljena obiskati bolnico. Mama Terezija je zapusila svoje drage otroke in vnuke ter vnukinje 22. januarja. Njena duša se je odpravila na pot k nebeškemu Očetu, da ji da bogato plačilo za vso njeno požrtvovalno ljubezen. Njeni domači kakor tudi rojaki in prijatelji ter sosedje za njo žalujejo in jo bodo zelo pogrešali.

Od nje so se poslovili v četrtek, 5. februarja, ob 11. uri v cerkvi sv. Janeza na pokopališču v Landskroni s sv. mašo zadušnico.

Draga sestra v Kristusu, draga Terezika, naša domovina pa je v nebesih, od koder pričakujemo zveličanje. Naj vam dobri Bog poplača vso vašo ljubezen, skrb za moža, za družino in vso vašo zvestobo tudi Kristusovi cerkvi z bogatim plačilom večnega življenja. Naj vas posadi za mizo večne gostije, saj ste si prizadevali v življenju služiti svojim domačim, kakor tudi Kristusu, ko ste radovoljno nosili vaš težki križ. Naj vam sveti večna luč na poti v nebesa, kjer naj vas sprejme božja Mati Marija, ki je Mati vseh nas. Amen.

vaš Zvone Podvinski

► Helena JAKLITSCH

Papež Frančišek obiskal evropske poslance

V torek, 25. novembra 2014 je papež Frančišek v Strasbourgu v Evropskem parlamentu nagovoril evropske poslance. V evropskem medijskem prostoru je njegov obisk odmeval, kar kaže tudi na to, da je papežev nagovor v neposredno iz EP spremljalo rekordno število skoraj tisoč akreditiranih novinarjev. Zanimanje javnosti je bilo razumljivo, saj sveti oče s svojim neposrednim pristopom v svetu spreminja (medijsko) podobo papeža, minilo pa je tudi skoraj trideset let od zadnjega papeževega obiska v EP. Oktobra 1988 je namreč evropske poslance nagovoril tudi papež Janez Pavel II. Morda je bilo ne navadno ob obisku papeža v Strasbourgu tudi to, da se je Frančišek v svojem poldnevem obisku srečal zgolj s politiki, ne pa tudi z verniki. Sama sem med novinarji imela čast zastopati Našo luč oziroma Rafaelovo družbo.

Kljub temu se je na trgu pred parlamentom zbralo večje število ljudi, predvsem zaposlenih, ki delujejo v evropskih institucijah v tem mestu, ter njihovih družin. Papeža je ob prihodu pričakal predsednik EP Martin Schulz. Po častnem dvigu papeške zastave ter zaigrani himni sta se predse-

dnik in papež napotila v notranjost stavbe. Strogim varnostnim ukrepom navkljub se je na hodnikih, po katerih se je do plenarne dvoran sprehodil papež, zbralo zelo veliko ljudi. Papež se je z nekaterimi tudi rokoval in poklepetal, kar je dajalo obisku pridih sproščenosti in občutek, da je Frančišek v prostorih EP res dobrodošel. Tudi evropski poslanci, zbrani v veliki dvorani, so papeža sprejeli stoje ter močnim aplavzom. Za mnoge so bile presenetljive tudi pozdravne besede predsednika EP, sicer

Papež Frančišek med nagovorom, foto: EP

iz vrst socialdemokratov. Iz njegovega nagovora je namreč vela izredna spoštljivost in občudovanje, poudaril pa je tudi, da imata Katoliška cerkev in Evropska unija skupne cilje pri spodbujanju vrednot strpnosti, spoštovanja, enakosti, solidarnosti in miru. Zaključil je z besedami: »Vaše besede nudijo orientacijo v času brez orientacije, vaše sporočilo miru in dialoga, iskrenosti in dialoga nam kažejo, da moramo skupaj reševati skupne naloge.«

Papež je v svojem nagovoru izpostavil več tem. Med drugim je pozornost namenil starim in bolnim, ki jih je v Evropi vedno več, saj ta postaja stara mama, ki ni več plodna in sveža, spregovoril je o priseljencih, ki prihajajo v Evropo, da bi si tu ustvarili človeka vredno življenje, razmišljal je tudi o vprašanju evropske identitete. Spomnil se je na problem brezposelnosti, ki je še posebno pereč med mladimi, ter poudaril pomen dostojanstva dela. Opozoril je na nevarnost pretiranega poudarjanja individualnih pravic, saj lahko, če pravica posameznika ni harmonično vključena ter povezana s skupnim dobrim, postane ta vir nasilja, ob koncu govora pa se ni mogel izogniti tudi okoljski problematiki.

Že med samim govorom so poslanci papeža večkrat prekinili s ploskanjem, ob koncu pa so njegov govor stoje pospremili z res dolgim in glasnim aplavzom.

Nekaj poudarkov iz papeževega nagovora:

O človekovem dostojanstvu

Delo za človekove pravice danes predstavlja osrednjo vlogo Evropske unije, da bi spodbujali dostojanstvo človeka. In to tako znotraj nje, kot tudi z drugimi državami. Gre sicer za občudovanja vredno in hvalevredno prizadevanje, saj so ljudje danes še vedno prevečkrat obravnavani kot objekti: mogoče je programirati celo njihovo spočetje, njihov videz in uporabnost, ko pa niso več koristni, jih zavržemo; postali so namreč šibki, bolni ali ostareli. Kakšno dostojanstvo je namreč, če manjka možnost, da bi svobodno izrazil svoje mnenje, ali pa brez pritiskov izpovedal svojo vero? Kako je mogoče dostojanstvo brez jasnega pravnega okvirja, ki bi omejil prevlado moči in bi omogočil prevlado prava nad tiranijo oblasti? Spodbujanje dostojanstva človeka pomeni priznati, da imamo neodtujljive pravice, ki jih ni mogoče vzeti samovoljno in sploh ne na račun ekonomskih interesov.

Napačno razumevanje koncepta človekovih pravic

Danes se namreč zahteva vse več individualnih, lahko celo rečem individualističnih pravic, kot da je človek oddaljen od vsakega družbenega in antropološkega okvirja. Človek postaja tako vedno bolj neobčutljiv za ljudi okrog sebe. Konceptu pravic ne dodajamo več drugega, prav tako temeljnega in dopolnilnega koncepta dolžnosti. Tako pridemo do tega, da uveljavljamo le pravice posameznika, ne da bi upoštevali, da je vsak človek vključen v neko družbeno okolje, v katerem so njegove pravice povezane s pravicami drugih in s skupnim dobrim same družbe. /.../ Če pravica posameznika ni skladno vključena v večje dobro, jo lahko razumemo brez omejitev in tako postane vir konfliktov in nasilja.

Pomen krščanstva za Evropo

V tem smislu mislim, da je temeljnega pomena ne samo dediščina, ki jo je krščanstvo zapustilo v preteklosti na družbeno kulturnem razvoju celine, ampak predvsem na prispevek, ki ga name-rava dati danes in v prihodnosti za njeno rast. Ta prispevek pa ne predstavlja nevarnosti za laičnost

Pogled na dvorano z novinarskih sedežev, foto: Helena Jaklitsch

držav in za neodvisnost ustanov Evropske unije, ampak je zanje obogatitev. To nam razkrivajo ideali, ki so jo oblikovali vse od začetka. Med njimi so mir, pomoč in medsebojna solidarnost ter humanizem, utemeljen na spoštovanju dostojanstva vsakega človeka.

Preganjanje verskih manjšin

Tukaj ne smemo pozabiti številnih nepravilnosti in preganjanj, ki dnevno prizadenejo verske manjšine, še posebej krščanske, na različnih koncih sveta. Skupnosti in posamezniki so objekt barbarskega nasilja: pregnani so iz svojih domov in domovin, prodani za sužnje, ubiti, obglavljeni, križani in živi zažgani. Ob vsem tem pa lahko opazujemo sramotno tišino mnogih.

Globalizacija

Ohraniti živo demokracijo v Evropi, zahteva, da se izognemo mnogim navadam globalizacije, ki razvodenijo resničnost: angelskim purizmom, totalitarizmom relativnega, nezgodovinskim fundamentalizmom, eticizmom brez dobrote in intelektualizmom brez modrosti.

Odnos do okolja

Narave ne varujemo, ne spoštujemo, je ne smatramo kot zastonski dar, za katerega naj bi skrbeli. Spoštovati okolje ne pomeni samo paziti, da ga ne bi onesnažili, ampak ga tudi uporabiti za dobro. Spoštovanje narave pa nas tudi opominja, da je sam človek njen temeljni del. Poleg okoljske ekologije je zato potrebna človeška ekologija, katere del je spoštovanje človeka.

Problemi migracije

Evropa se bo sposobna soočiti z migracijskimi problematikami, če bo znala jasno predlagati svojo kulturno identiteto in uveljaviti primerno zakonodajo, ki bo po eni strani zaščitila evropske državljane, hkrati pa zagotovila sprejem priseljencev; če bo znala sprejeti pravilne, pogumne in konkretne politične odločitve, ki bodo njihovim izvornim državam pomagale pri družbeno političnem razvoju in pri premagovanju notranjih konfliktov, ki so temeljni vzrok za migracijski pojav, namesto da bi sprejemale politike določenih interesov, ki povečujejo in hranijo takšne konflikte.

Z G O D B A

► Cecilija NOVAK

Mrzlo ognjišče

Nanika je hitro ugotovila, da se z njeno deklino nekaj čudnega dogaja. S trdimi kretnjami se je postavila pred hčer in jo gledala naravnost v oči. »Varvala boš. Reči, da boš varvala,« je pribila mati z močnim glasom. Domnevo je potrdil molk in hčerini osramočen obraz. Zaprepadena mati je do nje postala neprijazna in njeno dejanje označila za greh, ki se ne bo nikoli izbrisal. Omehčati je ni mogla niti hčerina duševna stiska niti njene solze. Nanikin mrki obraz je odslej izražal nemo govornico, ki je v mlado dekletko rezal globoke boleče brazde. S takim odnosom je mati svoji hčeri nehote vsadila v srce močan pečat krivde, ki je za vselej zaznamoval njen značaj.

Meseci, ki so sledili, so hitro minevali. Prehitro za nosečo mladenko. Tiha in žalostna, kot je zdaj bila, se razigranemu mladeniču ni več dopadla. Ni bila več tista mlada, brezskrbna deklica, v katero se je zaljubil. Žalostna in vsa spremenjena ni več ustrezala njegovim mladostnim sanjam. Edek se je oddaljil od nje.

V šestem mesecu nosečnosti je bila Tunika že krepko okrogla. Iz hiše jo je zvalil lep, nevetroven dan, toplo sonce je ogrevalo pisane barve jesenskega listja. Iz Hobotovega lesa je bilo slišati močan zven sekire, ki je sekala v drevo, namenjeno nekemu za zimsko kurjavo. Zaradi manjšega opravka je Tunika tistega dne potrkala pri Šemejačah, na križišču, ki je delilo Peščeni Vrh z Grabonoškim, neda-leč v stran od svoje domačije. V tej hiši so živele štiri neporočene ženske zgodnjih srednjih let. Odprla je

skrivnostno zaprta vrata in previdno stopila v notranjost. V prostoru je sredi belega dne zevala neka čudna praznina, zato je stopila do naslednjih vrat pred seboj, da bi našla koga, ki bi mu povedala, zaradi česa je prišla. V navidez prazni sobi je na postelji zagledala Edeka, ki je ležal poleg ene izmed teh štirih starih devic. Prestrašeno je dvignil kuštravo glavo iznad vzglavnika, obraz pa namrščil v tak izgled, kot ga sama še ni poznala. Zašibila so se ji kolena, vzelo ji je sapo in zbežala je iz hiše, ne da bi vedela, po kaj je sploh prišla. Šok za osemnajstletno nosečo dekletko je bil prevelik. Naenkrat se je vsa osupla znašla pred domačim pragom. Svoj obup je vsa v solzah razkrila materi, ki je ravnokar nalagala drva v peč. »Mati! Edek in Šimejača ...!« »Kaj ti je bilo tega treba! Mene bi bogala!« je zarobantila mati, ne da bi umaknila pogled s peči. Gledala je

ogenj, ki je mirno in brezskrbno plapolal nad drvimi. Čez nekaj časa je le nekoliko vzravnila svoje že rahlo ukrivljeno telo, jo pogledala v oči in dodala s privoščljivim glasom: »Kdo staršef ne boga, ga tepe nadloga!« Opravljala je svoje delo naprej in se o hčerini stiski ni hotela več pogovarjati.

Tunika je obupana spoznala, da ima samo še otroka, ki se je že nekaj časa premikal v njej. Nikogar ni bilo, ki bi jo vsaj malo potroštal. Spomnila se je umrlega brata, ki bi jo sedaj vsekakor potolažil, če bi mogel. Občutila je velikansko razočaranje. Njena mladostna pričakovanja so se tisti dan sesula v nič. Vaščani so hudomušno stikali glave in napejali oči in ušesa. Tunikin pogled se je najraje upiral v tla, saj je dobro vedela, da govorijo o njej. Na mladi obraz so se prikradli sledovi neprespanih noči, otrok v njej pa je rasel. V samotnih tednih, ki so bili pred njo, je čas bežal z neverjetno naglico.

Že visoko noseča – košata, so rekli vaščani – z velikim trebuhom je neko nedeljo po maši srečala Edeka. Bilo ga je zelo sram, a jo je kljub temu ogorvil. Pogledala je vstran, da bi ohranila vsaj malo ponosa, ki je bil ranjen v globino njene duše. Trudila se je z obvladovanjem svojega častitljivega telesa in hodila naprej svojo pot. V prsih je čutila pospešen utrip srca. Močno dihanje je umirila šele doma, ko je sedla na široko klop ob mizi. Svoje misli je raje posvetila svojemu še nerojenemu otroku. Nezakonski bo, to je bilo neizogibno. Le kakšne besede si bo na njen račun privoščil farni župnik? Ali ga bo sploh hotel krstiti? Znan je bil po tem, da se je korenito oklepil starih verskih predsodkov. Tunika, čeprav močna in ponosna v sebi, je zdaj za ljudi predstavljala lahkoverno mladenko, ki si ni znala postaviti pravega temelja za prihodnost. Vsled neizkušenosti in materinega prezira je zdaj vso krivdo pripisovala le sebi. Misli so ji uhajale v temno prihodnost.

Pa vendar se je Tunika vživela v svojo vlogo in začela pripravljati vse potrebno za otroka. Materinska čustva, ki zmorejo nemogoče, so se že močno naselila vanjo. Predstavljala si je majhno štručko, povito v pleničke, z lepo izvezeno kapico na glavi. Želela si je fantka, saj je moškimi vendar lepše na tem svetu. Poiskala je ničke, v katerih sta z materjo doslej mesili kruh. Nekoč so že služile za kopanje in spanje v njih, njej in njenemu bratu takoj po rojstvu. Kmalu bo v njih uspravala svojega

malčka. Vezla je vzorček na novo kapico in vznemirjeno čakala na ta dan. Molče, zatopljena v svoje misli – čisto sama.

Nedeljo po tem je dobila boleče popadke. Slišala je že, da je roditi zelo hudo, a česa takega si ni predstavljala. Še huje je bilo zaradi tega, ker ni imela nikogar, ki bi ji stal ob strani. Prosila je mater, naj gre za božjo voljo po babico, ki je živela dobro uro hoda vstran od njiju. Jezna Nanika je nekaj časa celo kljubovala, po dobrem premisleku in v strahu za svojo edinko pa je le uslišala njene prošnje in se odpravila na pot. Po neskončno dolgih treh urah sta se vrnili in babica je s prijaznim nasmehom na ustih stopila skozi vrata. Bila je znana po tem, da je vzorno skrbela za rojstvo otrok v širši okolici. Tunika si je ob pogledu nanjo močno oddahnila.

Babica jo je začela bodriti in pomagati s svojim znanjem in izkušnjami. S skupnimi močmi sta spravili na svet krepkega fantka. Dojenčkov ob porodih niso tehtali, babica je otrokovo težo kar z rokami presodila. Prerezala je popkovino, ga povila v pleničke in ga dala mladi mamiki v naročje.

Vodo za kopanje novorojenčka je v peči pogrela Nanika, ki je ravno medtem dobila vnuka. Pogled nanj jo je čisto omehčal, saj jo je spominjal na preminulega sina. Vzela ga je v naročje in rekla: »Franček naj bo.« Tunika ni ugovarjala, saj ji je močno odleglo, ko je videla, da je mati otroka ljubeče sprejela. »Od zaj napre de fse léži. Da so se le mati spremenili.« Tako je razmišljala, medtem ko si je brisala potno čelo.

Novopečena mamika je še nekaj dni ostala v postelji, da si odpočije od težkega poroda. S pestovanjem svojega sina si je tolažila žalostno srce, a odpočila si je le telesno. Edeku novice ni sporočila, zvedel je od drugih. Rad bi videl sinčka, a se Tunikini hiši ni upal približati. Prosil je svojega soseda za uslugo. Ta je prinesel k Totngrobarjevim nahrbtnik z litrom vina in velikim očiščenim piščancem. Bila je namreč navada, da so bile porodnice obdarjene s takim darilom, zato da bi si ob hrani in pijači čimprej opomogle. Možakar je stopil v hišo, lepo pozdravil, odložil prineseno na klop in rekel: »To van pošila Edek.« Ker je vedel, da je med Tuniko in Edekom nekaj hudo narobe, se je na hitro obrnil in odšel. Pozabil je celo na to, da je treba posedeti pri taki hiši, kjer imajo novorojenčka, da mu ne odneseš spanja. Po kratkem premisleku je Tunika

odhitela za njim, da bi mu povedala, da noče ničesar vzeti, a možakar je bil že predaleč stran od hiše. Prosila je Pavliko, ki je v tistem času še vedno živela pri njiju, naj bo tako dobra in odnese te reči k Edekovim. Pavlika, ubogljiva kot je bila, je to z veseljem storila, Tunikin ponos je zdaj nekoliko zrasel, tako da je svoje misli mirno preusmerila v dojenje otroka.

Teden dni po tem se je Edek ojunčil in sam prišel k Tuniki. Hotel je videti svojega otroka, spodobi se tudi, da pride varvat. Ves vzhičen je vzel sinka v naročje in ga ogledoval s prav posebnim navdušenjem. Ko je delno zadovoljil svoja očetovska čustva, ga je odložil na posteljo in se začel s Tuniko pogovarjati, kakor da je vse v najlepšem redu. Nič hudega sluteč jo je prijel okrog pasu, ko je ravnokar stala pred njim. Pripeljala mu je močno zaušnico in ga spodila. Kot moker cucek se je pobral iz hiše. Po tem dogodku je Edek morda le spoznal, da se z ženskami ni dobro tako igrati, mlado mamiko pa je zajel željeni občutek olajšanja. Po njenem je najhujše že tako in tako prebrodila.

Polja so na hitro odvrгла belo snežno odejo, aprilsko vreme je začelo kazati poletni obraz. Totngrobarjevi ženski sta složno skrbeli za novega člana družine. Njuni odnosi so se pomirili in vse je bilo tako, kot mora biti. Po nekaj neprespanih nočeh se je v njiju naselil nemir, saj je otrok začel odklanjati hrano. Postajal je čedalje bolj miren in izgledalo je, kakor da je nekaj narobe. Vročine ni imel, bruhal tudi ni, tudi jokal ne več, in tako zelo miren je postajal. Tunika se je trudila na vso moč, da bi kaj pojedel, vendar brez uspeha.

Njen sinček je nenadoma umrl. Smrt dojenčkov je bil takrat zelo pogost pojav, vzrokov za to niso odkrivali. Starši umrlih otrok so se tolažili z besedami, da je pač umrl po božji volji. Ljudske vraže so vedele povedati, da otroku ne smemo dati enakega imena, kot ga je imel pred njim umrli otrok v družini. Rečeno je bilo, da to prinaša nesrečo. Frančekova smrt je ta vražjeverstva potrdila. Nanika je v ničkah okopala mrtvega vnuka, ga povila in prižgala veliko svečo, ki mu je gorela pri krstu. Tunika je obvestila Edeka. Ob prihodu v hišo je grenko pripomnil: »Ti si tak ali tak rada, da je otrok mrja.« V grlu je začutila močno bolečino in se obrnila vstran. Njene oči so se napolnile s solzami.

Se nadaljuje

OGLASI

021503 Na Ptuju prodamo dvostanovanjsko družinsko hišo z dvojno garažo. Skupna izmera parcele je 737 m², od tega je 321,65 m² stanovanjske površine. Cenitev nepremičnine po sodnem izvedencu znaša 270.000 €. Do hiše vodi asfaltirana cesta z vsemi komunalnimi priključki. V podaljšku garaže sta še dve sobi za hobi. Hiša je v celoti opremljena in vredna ogleda, primerna tudi za mlajše upokojece. Informacije na tel. 00386 2 782 69 41.

011503 V Radencih in bližnji okolici, blizu mesta **Bad Radkersburg**, prodajam večjo NOVO in tudi 30 let staro, dobro vzdrževano hišo. Vsaka hiša stoji na mirni, urejeni, ograjeni večji parceli. Obe sta priključeni na elektriko, vodovod, kanalizacijo, plin, telefon in kabelsko TV z internetom, hiši sta kvalitetno zidani in izolirani, primerni sta za večgeneracijsko stalno ali občasno bivanje. Možnost zaposlitve in koriščenja zdravstvenih uslug v Avstriji. Informacije na 0038641626586 ali rofra@siol.com

1301A12 Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. – Naš naslov: Gebr. HORŽEN, Möbel-transporte, Herderstraße 36, D-40721 Hilden pri Düsseldorfu. (Telefon 02 1 03 / 44562). – Informacije dobite pisno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

1301B12 **Prevajamo in tolmačimo** v slovenščino, iz slovenščine ter v druge jezike: uradne dokumente in listine ter poslovna, zasebna in leposlovna besedila. Za vas opravimo tudi uradne zadeve v Sloveniji. Naročila lahko oddate iz vsega sveta na naslov: info@trateschki-translation.de, tel. +49-7157-479166, faks: +49-7159-17827, www.trateschki-translation.de, Roman Trateški, Fröbelstr. 32, D-71272 Renningen, Germany

Oglas sme obsegati največ 50 besed. Cena oglasa je 20 EUR za enkratno objavo. Celoletna objava z isto vsebino je 150 EUR. Z večkratno zaporedno objavo narašča tudi popust. Oglase sprejemamo do 5. v mesecu za naslednjo izdajo. Plačilo pri poverjenikih, slovenskih župnijah ali na uredništvu.

